మొదటికూర్పు
1000 ప్రతులు

సర్వోదయ ప్రెస్,
పటమటలంక

1960
మే

వెల :
రు. 1-50 న. పై.

పరిచయం

ముంజేతి కంకణమునకు అద్దమువలె 'గాంధి ధర్మచక్ర మ' ను నీగ్రంథమునకు పరిచయ మవసరమని నేననుకొనను.

జగద్విఖ్యాతుడైన గాంధీ మహాత్ముడు అనేక సందర్భములలో వెలువరించిన వివిధ విషయములకు సంబంధించిన అభిప్రాయము లిందు అకారాదిగ కూర్చబడినవి.

'అంతర్వాణి' తో ప్రారంభించి 'క్షేమము' వరకు రెండువందలకు పైబడిన రకరకాల శీర్షికలిందున్నవి.

ఈ గ్రంథమును కూర్చిన పూజ్యులు శ్రీ శ్రీ శ్రీ తత్వానంద యతీంద్రులు గాంధీ మహాత్ముని ఆశయాల కనుగుణంగా జీవితమును సాగించిన తపోధనులు. ఆంధ్రమాత అనుంగు బిడ్డలలో అగ్రశ్రేణికి చెందిన మహాపురుషుడు. ఇట్టి మహనీయుని గ్రంథప్రకటన నిమిత్తం శ్రీ తత్వానంద శిలాశ్రమ పక్షమున ప్రత్యేక సంఘమేర్పడుట, వీరు ప్రప్రథమంగా 'గాంధీ ధర్మచక్రము' ప్రకటనకు పూనుకొనుట చాల ముదావహము. రైతుపెద్ద, దేశభక్తుడు శ్రీ గొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్య యం. యల్. సి. గారి అధ్యక్షతను ప్రారంభింపబడిన శ్రీ తత్వానందస్వామి గ్రంథ ప్రకటన సంఘమువారు తాము పూనిన కార్యమును దిగ్విజయముగా సాగించి ఆంధ్ర ప్రజల మన్ననలను పొందుదురుగాక !

శ్రీ సర్వోత్తమ భవనము
పటమటలంక
27-4-1960

పాతూరి నాగభూషణం,
కార్యదర్శి
ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథాలయ సంఘము

శ్రీ గొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్యగారు, ఎం. యల్. సి.

శ్రీ స్వామి తత్వానంద గ్రంథ ప్రకటన

సంఘాధ్యక్షులు

గాంధీ ధర్మచక్రము

అంతర్వాణి :

ప్రతివానిలోని అంతర్వాణియు అతడు వినని, వినక పోని వాని చెవిలో నిట్లు చెప్పుచునేయుండును. "నీ ప్రత్యేక ధర్మము నీకున్నది. నీ జయాపజయములకు నీవే కర్తవు. ఏలయన ? నీకుసాటి నీవే. సర్వత్ర ఒకదాని సాటివస్తువునుగా మఱొకదానిని సృష్టి కల్పన చేయుటలేదు. కావున నీ ధర్మ మును నీవు నిర్వహింపనియెడల ఇంకెవ్వరును దానిని పూర్తిగ నిర్వహింపజాలరు. అయ్యది అట్లు అసంపూర్తిగా తప్పక నిలిచియే పోవును.

అంతర్వాణిని ఆలకించు అస్థాత నేర్పుతో ఎడతెగక సాగించిన సాధనవలనను, భగవత్సేవ వలనను లభించును. ఈ సాధనను చిన్న గడ్డిపోచ కొనతో, సముద్రపు నీటినంతను ఎగచిమ్మివేయు యత్నముతో, శ్రీ శంకరాచార్యులవారు పోల్చియున్నారు.

అందము :

సత్యములన్నిటిలోను సత్యభావనలు మాత్రమేగాక సత్యప్రకాశములగు ముఖములు, సత్యప్రకాశములగు బొమ్మలు, కీర్తనలు మున్నగు అన్నిటిలోను అందమున్నది.

సాధారణ మానవుడు సత్యమునుండి దూరమైపోయి, అందలి అందమును కనుగొనజాలకున్నాడు. యథార్థమగు అందము వినిర్మల హృదయమునందుండును.

అధిక సంఖ్య:

అధిక సంఖ్యాబలము పిరికివారికానందము గొలుపును. పూర్ణ భావస్వాతంత్ర్యమున్న చోటున అధిక సంఖ్యాకుల మాట చెల్లదగినదే. అంతరాత్మానుసరణమున ఈ అధిక సంఖ్యా ప్రసక్తి యుండజాలదు. హెచ్చుమంది యేమి నిర్ణయము చేసినను చెల్లవలయుననుట బానిసతనమగును.

అనుసరణము:

అనుసరణము వేఱు. అనుకరణము వేఱు.

అరాచకము:

అరాచకము దాస్యముకన్న మిన్న.

అలంకారము:

అతివకు సత్యమగు భూషణము ఆమె శీలమే. మేలి లోహములు, రాళ్లు ఆమెకు అలంకారములు కాజాలవు. సీత, దమయంతి – ప్రముఖ నారీమణులు మనకు పవిత్ర ధ్యేయమూర్తులై నిలుచుట అనింద్యమగు నారి వర్తనమును బట్టియే; కాని వారెన్నడేని ధరించియుండజాలు ఆభరణముల బట్టికాదు.

అవసరము:

భారతపౌరుల కిప్పుడు అవసరమగునది చదువను, వ్రాయను, లెక్కలు వేయను అనుకూలించు చదువుకాదు. ఆర్థిక జీవనమును గుఱించియు, దానిని బాగుపఱచుకొను విధానమును గుఱించియు ఉపకరించు తెలివి అవసరమై యున్నది.

అశ్రద్ధ :

మనము శౌరధర్మములను అశ్రద్ధ చేసి నదీతీరములను, నివాస సమీప స్థలములను మురికి చేసివేయుచున్నాము. అచ్చోటులందు ఈగలు, దోమలు పుట్టిపెరిగి, అనేక వ్యాధుల వ్యాప్తికి కారణములగుచున్నవి. అశ్రద్ధచేసి పూడ్చివేయని మలములపైని వ్రాలి, అవియే పుణ్యతీర్థములలో స్నానమాడిన మన శరీరముల పైనను, మన ఆహార పానీయముల పైనను వ్రాలి సర్వమును అసహ్యము చేసివేయుచున్నవి.

ఆశ్రమ ధర్మము :

బ్రహ్మచర్యము, గార్హపత్యము, వానప్రస్థము, సన్యాసము అను నాలుగాశ్రమములును హిందూమతము లోకమునకు ప్రసాదించిన అపూర్వమగు కానుక.

నేడు మన కనులకు పొరలు గ్రమ్మినవి. ఆలోచనలు చెడినవి. మనము హైందవ ధర్మమును తిరస్కరించితిమి. సమాజ శరీరమును చెఱచితిమి.

అస్పృశ్యత :

అస్పృశ్యతా దోషము హిందువుల హృదయమును మలినపఱచుచున్నంతకాలము ప్రపంచ దృష్టిలో వారును అస్పృశ్యులే. అస్పృశ్యతా నివారణకు, ఒకరి యిండ్లలో నొకరు కలిసి భోజనములు చేయుటగాని, పెండ్లిండ్లలో వియ్యములు చేయుటగాని ప్రధానమని నే నెంచుటలేదు. నాకు వర్ణాశ్రమ ధర్మములందు నమ్మకము కలదు... నా అస్పృశ్యతా నివారణోద్యమునందు పరస్పర వివాహ సమస్య

లేనేలేదు... ఒక్క కులములోని వారైనను అందఱు కలిసి భోజనములు చేయనక్కఱలేదు... మతముచేత అంగీకరింపబడు అస్పృశ్యత (పారిశుద్ధ్య కర్మకు సంబంధించి) తాత్కాలికమైనదిగ నుండును. అది కర్మకు సంబంధించినదిగాని, కర్తకు సంబంధించినదికాదు. పరిహరింపదగియుండును.

అస్పృశ్యులు :

స్పృశ్యు లనబడువారు అస్పృశ్యు లనబడువారిని అసహ్యించుకొనదగదని కోరువిధముననే స్పృశ్యులను ద్వేషింపవలదనియు, అసూయపడవలదనియు అస్పృశ్యులకు మనవి చేయుచున్నాను. పాశ్చాత్య దేశములందువలె దౌర్జన్యపూర్వకముగా తమ హక్కులను గుంజుకొన పూనవలదని కోరుచున్నాను. దౌర్జన్యమునకు వ్యతిరేకముగా లోకాభిప్రాయము మారుచున్నది. హక్కులను పశుబలప్రయోగము వలన నిర్ణయించుకొనుట అసంభవమగు కాలముయొక్క రాక ప్రపంచములో నాకు విస్పష్టమగు సూచనలతో గోచరించుచున్నది.

అహింసాస్త్రము :

శిఖ్కులు తమ యుద్ధ వీరత్వమును ఋజువు చేసియున్నారు. ఐనను తమ కృపాణమునకు మారుగా అహింసా ఖడ్గమునో, లేక ఆధ్యాత్మాస్త్రమునో ధరించినప్పుడే – గురు గోవిందసింగుని – ఆదర్శప్రాప్తి వారికి కాగలదు. ఒకడు ఖడ్గమును చేత ధరించియున్నంతకాలము అతడు పూర్ణ నిర్భయస్థితిని పొందినట్లు కాదు. మీరు అహింసాస్త్రమును

ధరింపగల్గితిరా, ప్రపంచములో నే శక్తియు మిమ్ము నిర్జింపజాలదు. అది విజయుని, విజితుని – ఇరువురను ఉద్ధరింపజాలును.

ఆంగ్లము :

ఇక బాలికలకో! పెండ్లి సంబంధాలకు అదొక యోగ్యత కాబట్టి వారికి ఇంగ్లీషు చెప్పించుచున్నారు. ఇంగ్లీషు దొరలతో ఇంగ్లీషులో మాటలాడుకొనుటకు, చాల మంది తమస్త్రీలను ఇంగ్లీషు నేర్చుకొనగోరువారిని నేనెఱుగుదును. తమ స్నేహితులతో తమభార్యలు ఇంగ్లీషులో మాటలాడ నేరరని విచారపడు భర్తలనుకూడ నేనెఱుగుదును. ఇంగ్లీషుబాషనే మాతృభాషగా చేసికొనిన కుటుంబముల సయితము నేనెఱుగుదును.

మన దేశభాషలను పోషించకుండ మట్టిపాలు చేయుట చూడ నాకు భరింపరాని విచారము కలుగుచున్నది. మన దేశీయులు తమబిడ్డలకును, భర్తలు తమ భార్యలకును, ఉత్తరములను తమతమ మాతృభాషలలో వ్రాయుటమాని ఇంగ్లీషులో వ్రాయుటను చూచి నేను సహింపజాలకున్నాను.

మన సాధారణ జీవిత సరణినిబట్టి స్త్రీలుగాని, పురుషులుగాని, ఆంగ్లభాషా జ్ఞానమును సంపాదించుకొనుట అవసరముకాదు. నేటిస్థితియందు జీవనోపాధిని గడించుటకును, రాజకీయములందు తీవ్రమగు కార్యకలాపముల నడుపుటకును పురుషులకు ఆంగ్లము అవసరమనుమాట కొంతవఱకు నిజమే. స్త్రీలు జీవనోపాధిని గడింపవలయుననిగాని, వాణిజ్య వ్యాపారముల పూనుకొనవలయుననిగాని, నాకు విశ్వాసములేదు.

ఆంగ్లము నేర్వవలసినట్టిగాని, నేర్వనభిలాషగలట్టిగాని కొలది మంది స్త్రీలున్నచో, వారును పురుషులకేర్పడిన పాఠశాలల కేగి సులభముగా నేర్చుకోవచ్చును. స్త్రీలకై యేర్పరచబడిన పాఠశాలలందు ఆంగ్లభాషను ప్రవేశపెట్టుచో మననిస్సహాయ స్థితిని పొడిగించినవారమగుదుము.

మనకీనాడు నేర్పబడు తీరు ఆంగ్లవిద్య ఆంగ్లభాష నేర్చిన భారతీయులను నిర్వీర్యులజేసివేసినదని నాకృతనిశ్చితాభిప్రాయము. విద్యార్థియొక్క నాడీబలముమీద అమిత భారమును మోపి నిలిపివేసినది. మనలను బొత్తుగ అనుకరణ శీలురను చేసినది. ప్రాంతీయ స్వభాషలను నెట్టివేయు ఈవిధానము మనకు వాటిల్లిన బ్రిటిషు సంబంధముయొక్క చరిత్రమున బహువిషాదమయప్రకరణ మనందగును.

ఇంగ్లీషుభాషలో ఆలోచనలు సాగించుట, తమభావములను ఇంగ్లీషుభాషలో ఇతరులకు తెలుపవలసిన పీడ ప్రారంభమునుండియే పైబడకుండిన యెడల, రామమోహనరాయలు ఇంకను ఘనతర సంస్కర్తయై ప్రకాశించెడివారు. శ్రీ బాలగంగాధర్ తిలక్ శ్రేష్ఠతర విద్వాంసుడై వెలింగెడివారు. వారికి ప్రజాళిపై గలిగిన పలుకుబడి ప్రభావము అద్భుతమైనదేయైనను వారు బాల్యమున పెరిగిన వాతావరణము అట్టిదిగాక, తక్కువ అస్వాభావికమైనదై యుండిన యెడల, ప్రజలపైని వారిప్రభావము ఇంకను ఎన్నిరెట్లో హెచ్చియుండెడిది. ఆంగ్లసాహిత్యనిధియొక్క పరిచయము వలన వారెంతయో లాభమును పొందియున్నారనుట నిస్సందేహము. కాని ఆలాభము వారికి తమమాతృభాషల ద్వార

ముననే (అనువాద గ్రంథముల ద్వారమున) ప్రాప్యమై యుండవలసినది.

చైతన్య, కబీరు, నానకు, గురుగోవిందసింగు, శివాజీ, ప్రతాపుఁడు మున్నగువారు రామమోహనరాయలు తిలకుల కంటె గొప్ప ఘనులని నా గట్టి నమ్మకము.

ఆంగ్ల నిక్షేపములు:

ఆంగ్ల వాఙ్మయమందలి విజ్ఞాన నిక్షేపములను స్త్రీలకును, పురుషులకునుగూడ సమముగా లభ్యము చేయవలయు ననెడు వాదన కలదు. ఆ నిక్షేపములను స్త్రీలకుగాని, పురుషులకుగాని అప్రాప్యములుగ చేయు నుద్దేశ్యము ఎవరికిని లేదు. ఎవరికేని పలుభాషాభిలాష గలదేని ప్రపంచము నందలి సాహిత్యము నంతటిని పఠింపకుండ అడ్డుపెట్టు వారెవ్వఁడమిని లేరు.

ఒకానొక ప్రత్యేక సమాజముయొక్క అవసరములను దృష్టిలో నిడుకొని తదనుగుణమగు విద్యాప్రణాళికలను రూపొందించు సందర్భమున భాషాభిరుచి మెండుగ గల ఏ కొలదిమంది ప్రత్యేకపుటవసరములనో తీర్చుటకు సాధ్యపడదు.

ఆత్మ ఒక్కటే:

జీవులకు అనేకములగు శరీరములున్నను ఆత్మఒక్కటే. సూర్యుని ప్రతిబింబములు అనేకములైనను మూలతేజము ఒక్కటే. నేను అత్యంత పాపాత్ముని నుండియు వేఱుపడి యుండజాలను. అటులనే అత్యంత నిర్మలాత్మునితోడను ఐక్యత నాకు లేకుండ పోదు.

ఆత్మోపలబ్ధి:

ఆధ్యాత్మిక తత్వజ్ఞానమునే ఆత్మోత్కృష్టతయని తఱచుగా మనము భ్రాంతి పడుచుందుము. పారమార్థికత అనగా వేదాంతశాస్త్ర పరిచయముకాదు. తత్వశాస్త్ర వివాదములందు సమర్థతయుఁగాదు. అది హృదయ సంస్కృతి; మఱియు అనంత ప్రభాన్వితమైనది. ఆధ్యాత్మికతకు ప్రప్రథమలక్షణము అభయము.

నాకు అద్వైతమునందు విశ్వాసముకలదు. మానవులందఱు ప్రధానముగా ఒక్కటేయనియు, ఇంతేల, జీవకోటియంతయు ఏకనే ననియు నానమ్మకము. కావున ఒక్కఁడు పారమార్థికముగా ఉత్కృష్టుఁడు కాగలఁడేని, లోకమంతయు ఉత్కృష్టత గాంచగలదు; ఒక్కఁడు పతనము గాంచునేని జగమంతయు, అంతమట్టుకు పడిపోవలసినదే. నాకు నేను సాహాయ్యము చేసికొనకుండ, నా సహచరుల నందఱికిని సాహాయ్యము చేకూర్పకుండ, నా విరోధికి నేను సాహాయ్య పడజాలను.

ఆదేశము:

అర్ధరాత్రివేళ ఒక శబ్దము నన్నులేపి "ఉపవాసము సలుపు" అని చెప్పినది. "ఎన్నిదినములు?" అంటిని. "ఇరువదియొక్క దినములు" అని జవాబు వచ్చెను. అట్టి ఉపవాసమునకై నామనస్సు స్థిరపడియుండలేదనియు, అది నా కనిష్టముగ సయితముండెననియు గట్టిగ చెప్పగలను. ఐనను మఱే విషయమైనను ఎంతస్పష్టముగ తెలియవీలుండునో

అంత విస్పష్టముగా నాకది తెలియవచ్చినది. నాజీవితములో నేను ఏ ప్రముఖ కార్యములు చేసినను తర్కముచే ప్రేరేపింపబడిగాక సహజప్రేరణచేత చేసియున్నాను. దీనినే భగవంతుని ప్రేరణచేతనని నేనందును.

ఆ ధా ర వి ద్య :

ఆధారవిద్యాపద్ధతి యనెడు నవీనవిద్యావిధానము అవలంబింపనిచో, భారతావనిలోని కోట్లాది బాలబాలికలకు విద్య యనందగునదేదియు లభ్యము కాజాలదు.

ఆ ధా ర ము :

ప్రతివాడును తనలోని భగవంతునిపైని ఆధారపడి నిలబడుటను నేర్వవలయును. ఆ భగవంతుడొక్కడే అమోఘమును, శాశ్వతమునునగు మార్గమును జూపువాడు. ఇట్లు ప్రతివాడును, తనపై తానాధారపడినట్లగును.

అ ను భూ తి :

తిలకమును; తులసిని ధరించుకొనునంతనే వచ్చులాభమేమి? జపమాల త్రిప్పినను, నామజపము చేసినను ప్రయోజనమేమి? వేదములకు వ్యాకరణసూత్రానుగుణ్యముగ వ్యాఖ్యలు వ్రాసినను ఫలమేమి? వాఙ్మయపాండిత్యము పూర్తిగ గ్రహించినను వ్యర్థమే. ఇవన్నియు పొట్టనింపుకొను ఉపాయములే. పరబ్రహ్మానుభూతిని పొందుటలో తోడ్పడజాలవేని ఇవన్నియు నిష్ఫలములే.

అర్థలోభము :

డబ్బుసేసను ఉపదేశించు శాస్త్రమును, పేదలనెత్తిని చేయిపెట్టి వారిని దరిద్రులచేయుచు సిరులను ప్రోగుచేసికొను ఉపాయములను భాగ్యవంతులకు నేర్పుశాస్త్రమును మోసపు టర్థశాస్త్రము అనవలయును. అదొక అనర్థశాస్త్రము. అది వినాశకారి. యథార్థమగు అర్థశాస్త్రమో సంఘమునందు అందఱికిని న్యాయమును గూర్చును. అతిదీనులకు సయితము క్షేమమును గూర్చును. మర్యాదగ బ్రతుకుటకు దారిజూపును.

ఇంగ్లాండు అమెరికాల అర్థశాస్త్రము భారతదేశమునకు పనికిరావు. యంత్రపరిశ్రమలతో నగరములందు బ్రతుకు ఆజనులకు ఉపకరించు స్వేచ్ఛావ్యాపారపద్ధతి మనకు పనికి రాదు. ఆప్రజలు అన్యులను పీకుకొని బ్రతుకుటకు వెనుకాడరు. వారిఅక్రమపు వర్తకమును కాపాడుటకు పెద్దపెద్ద నౌకా సైన్యములను, ఆకాశ విమానదళములను పెట్టుకొని యితర దేశములపై దాడులు వెడలుదురు. ఆరీతి అర్థశాస్త్రము వారికి నచ్చును. ఆతీరుస్వేచ్ఛావ్యాపారము భారతీయులయెడ శాపమైనది. వారిని బానిసతనమున కూల్చినది.

నీతివినాశనముచేయు ఐహికసంపదలుఎట్టివైనను మనకువలదు.

ఈశ్వరార్పణం :

నరుడు సర్వమును ఈశ్వరార్పణముచేసి, పిమ్మట తన అవసరములబట్టి వినియోగము చేసికోదగును. ఇట్లనుటవలన ఒకనికిధనమున్నయెడల అతడు తనసొమ్మునంతను పారవేయ వలెననియో, ఆలుబిడ్డలను ఇంటినుండి వెడలగొట్టవలెననియో అర్థముకాదు. అతడు వీనియెడల రాగమునుమాత్రమే విడువ

వలయును. తనశక్తులనెల్ల ఈశ్వర సేవయందు వినియోగము చేయవలయునని అర్థము.

నాకు పుడమిని రాజ్యాధిపత్యము అక్కఱలేదు. స్వర్గ పదమువలదు. మోక్షము సయితము కోరను. దుఃఖములచే పరితపించువారిబాధను నివారించుశక్తిని మాత్రము కోరు కొందును.

నేనును, నాభార్యయు కామోపభోగమును త్యాగము చేసినపిమ్మట నే, అదియు నడివయస్సులో నున్నప్పుడే, మేము యథార్థమగు గార్హస్థ్య జీవితానందమును అనుభవింప జాలితిమి. అప్పుడుమాత్రమే మాసాహచర్యము సఫలీకృతమైనది. భారత దేశమునకును, సమిష్టిని మానవజాతికిని మేమిరువుర మును నిజమగు సేవచేయ సమర్థులమైతిమి.

జనులు జిహ్వాచాపల్యమును తృప్తిపఱచుటకై తిండ్లు తినుచున్నారు. అట్టిభోగమునరునికిధర్మమనజాలము. అనేకులు తినుటకు బ్రతుకుదురు. బ్రతుకుటకు తినువారు అరుదు.

భోగముకొఱకు లెక్కలేనన్ని పెండిండ్లు చేసికొను చున్నారు. వివాహధర్మముయొక్క పవిత్రతను, యోగ్యతను అనుభూతి చేయుకొఱకును, తనమూలమున, అంతర్యమునందు గల దైవత్వమును సాక్షాత్కరింప జేసికొనుటకును పెండ్లిచేసు కొనువారు అరుదుగనున్నారు.

ఈ శ్వ ర వా ణి :

నేను "ఈశ్వరవాణి"ని ఆలకించు అనుభవమును కలిగియే యున్నాను. విన నిరీక్షించుట మాత్రముకాదు. నేను

దాని నాలకించిన కొలదిని భగవంతునికి నేనెంత దూరమున నున్నదియు నాకు అధికాధికముగ తెలియవచ్చుచున్నది.

ఉ ద్యో గ ము లు :

ప్రభుత్వోద్యోగముల సందర్భమున సాంఘికాభిమానముల ప్రవేశపెట్టితినా, సత్పరిపాలన నాశనమగును.

ఉద్యోగముల పంపకము ఆయాసంఘముల సంఖ్య యొక్క నిష్పత్తినిబట్టి జరుగరాదు. వెనుకబడిన సంఘముల వారు జాతీయ ప్రభుత్వమున ప్రత్యేకపు ఆదరణను పొందదగును. విద్య గఱచు సందర్భమునను ఇతర శిక్షణలు పొందు విషయమునను ప్రత్యేక సౌకర్యములను కోరదగును.

ఉ ద్యో గు లు :

ప్రభుత్వోద్యోగిపదవులలోనికి వచ్చువారెల్ల ప్రజాసామాన్యముయొక్క యోగక్షేమములను ప్రధానముగా నెంచుచు వారియెడల విశ్వాసపాత్రులగు సేవకులై స్వార్థరహిత నిగర్వమూర్తులై వర్తింపవలయును.

యథార్థమునకు దొరతనము ప్రజలది. ఉద్యోగులా ప్రజలదాసులు. ఆదాస్యము తమకొఱకుగాని, తమపక్షమువారి కొఱకుగాని కోరుకొనుట ఎవ్వరికిని తగదు.

ఏ మ రు పా టు :

ఉన్మాదపీడితుల నట్టనడుమను దుమికి, ఆసోదరులకు కనులు తెఱుచు తెఱవు జూపయత్నించుచున్నాను. నాఅలసట, నా దుర్బల దశ విచార్యములు కావు. "శరీర మాద్యంఖలు ధర్మసాధనమ్" శరీరము పట్టుపరుపులలో పొదిగి, దాచి రక్షించుకొఱకు వచ్చినది కాదు.

ఋణము :

నరుడు ఋణవిముక్తిని సంపాదించుకొను నిమిత్తము శరీరధారియై జన్మించుచున్నాడు. దైవమును, వాని సృష్టి ప్రకృతి ద్వారమున సేవించి ఋణము తీర్చుకొనగును. ఈ విషయమును దృష్టిలో నుంచుకొనుచో, నరుడు శరీరము నకు పోషకుడగుచున్నాడు. అప్పుడు తన శక్తికొలది లోక సేవ యొనర్చుటకే శరీరపోషణ చేసికొనుట వానికి విధా యక మగుచున్నది.

ఐహిక సంపద :

రోమక సామ్రాజ్యము ఐహిక భోగభాగ్యములలో అత్యున్నత పథమును చేరినప్పుడే నైతికపతనము నొంది నాశనమైనది. ఈజిప్టు అటులనే యైనది. అనేకములగు యితర రాజ్యముల విషయమున అటులనే జరిగినదనుటకు చారిత్రకాధారములు చాల గలవు. శ్రీ కృష్ణభగవానుని కుటుంబమువారును, బంధువులును భోగభాగ్యములందు ఓల లాడుచున్నప్పుడే పడిపోయిరి. అత్యంతము ఐహిక భోగ ములు నైతికపతనమునకును, నైతికపతనము సర్వనాశనము నకును దారితీయును.

శ్రీమంతుడు మోక్షరాజ్యమున ప్రవేశింపగల్గుట కంటె, ఒంటె సూదబెజ్జమున దూర్చుట హెచ్చు సులభము.

మన మాతృభూమి యొకప్పుడు దేవతావాసమై యొప్పెనందురు. ఇప్పుడో మిల్లులు, ఫ్యాక్టరీలు నల్లని పొగలు వెలిగ్రక్కుచుండ, వాని రొదలతో వెగటుదోచుచు, ఎటు చూచినను రోతపుట్టించు దేశమైనది. రాజమార్గము

లన్నియు, నిముసము నిలుకడ లేక పరుగులువెట్టు ఇంజను లతో చీకాకు దోచు దేశము, తామేమి గోరి యెచ్చటి కేగుచున్నది తెలియని నరులతో కిక్కిరిసిపోవు కారులతో అలజడిపాలగు దేశము, పెట్టెలలో రాళ్లు రప్పలు వేసి కూరునటుల రైలుబండ్లలో నొక్కబడి, ఊపిరాడక ... మతి దూరులై తిరుగులాడు ప్రజతో నిండిన దేశము, అదను చిక్కినప్పుడెల్ల తమను నెట్టివేయజూచు విదేశీయుల నడుమ పడి నీలుగుచు, సందుచిక్కి చేతనగునెడల వారిని మరల నెట్టి వేయ నుబలాటబడుచుండు దీనజనుల దేశము. కటా! భారతభూమియేనా, ఒకప్పుడు దేవతావాసమై యొప్పెనని గొప్ప చెప్పుకోదగిన దేశము అనిపించుచున్నది.

కట్నములు :

కట్నము కోరు యువకుడు విద్యయొక్క విలువను వమ్ముచేయుచున్నాడు; దేశమునకు సిగ్గు దెచ్చుచున్నాడు; స్త్రీజాతిని అవమానపఱచుచున్నాడు.

సాంఘికమును, నింకను నితరములును నగు దోషముల నెదిరించి పోరాడుటకు బాలురను, బాలికలను సమర్థుల చేయజాలని విద్యాపద్ధతిలోనే ప్రధానమగు లోపమున్నది. ఆచార వ్యవహారములలోని దైనందిన సమస్యలను సరిదిద్దుటకై బాల బాలికలకు సమర్థతగూర్చు విద్య యొక్కటియే సమా దరణీయమగును.

కమ్యూనిజము :

కమ్యూనిజముయొక్క మూల విశ్వాసము యోగ్య మైనది. అది యిత్తొవ్వోకులనాటి సిద్ధాంతము. లెనిను వంటి

ధన్యాత్ముల త్యాగములచే పవిత్రీభూతమైన ఆదర్శము వ్యర్థము కాజాలదు.

గాంధీజములో హింసా కల్మషము చేరినచో కమ్యూనిజమగును; కమ్యూనిజమును పుటముపెట్టి హింసను తొలగించిన యెడల గాంధీజమగును.

దౌర్జన్యరహిత విధానమునవలబింపగల కమ్యూనిజమునకు సదా స్వాగతమే! అప్పుడు ప్రజల క్షేమలాభముల కొఱకు, ప్రజల పక్షమున శ్రీమంతుల కడ సంపదలుండ నగును. అప్పుడు సమిష్టి ప్రయోజనమునకు వలయునెడ, ఎప్పుడు పట్టిన అప్పుడు, ప్రభుత్వము ఆ సంపదలను స్వాధీనము చేసికోగల్గును.

కమ్యూనిస్టులు :

కమ్యూనిస్టులు దేశమునంతటిని తమ భావమునకు త్రిప్పుకోనెంచుచున్నారు. హితవాదముతో దేశీయులను ఒప్పించుటచే వారటుల చేయవలయునేగాని, దౌర్జన్యముతో కాదు. మీ పక్షమునకు తిరుగనివారిని మీరు హింసింప బూనుదురు. అటుల మీ రెంతమందిని నాశనము చేయ గలరు? కోట్లకొలంది జనమును మీరు హతము చేయ జాలరు. మీ పక్షమున లక్షలకొలంది జనులున్నచో, కొన్ని వేలమందిని చంపజాలుదురు. అది తగినపని కాదు.

మీరు కమ్యూనిస్టులమని వక్కాణించుకొనుచున్నారు. కాని కమ్యూనిస్టు సూత్రానుగుణ్యముగా జీవితమును గడుపుచున్నటుల కాన్పించదు. ఉత్తమోత్తమ భావమున కమ్యూ

నిష్ట ఆదర్శమునకు అనుగుణ్యముగా జీవించుటకు నా శక్తి కొలది యత్నించుచున్నానని నేను మీకు చెప్పనగును.

పరమోత్కృష్ట ప్రయోజనమును సాధించుటకైనను, హింసా పద్ధతుల ప్రయోగించుటన, నా కెంతమాత్రమును గిట్టదు...

ఐనను, నా అహింసావ్రతము అరాచకులయెడను, హింసాచారమున విశ్వాసము కలవారియెడను మైత్రి చూపుటను నిషేధించకపోవుటేగాక, విధించునుకూడను.

సిరిసంపదలలో అక్రమముగ సంపాదించినదానిని లాగివేయవలయుననుట కమ్యూనిస్టుల సిద్ధాంతము. ఇందు అక్రమముగ సంపాదించిన వేవియో నిర్ణయించున దెవరు? భగవంతు డొక్కడే అటుల నిర్ణయించగలడు; లేదా ధనికులు, దరిద్రులు కలిసి యేర్పాటుచేసికొనిన మధ్యవర్తులు అలా నిర్ణయించవలయును. ఎవరు పట్టిన వారు, తమకై తామె నిర్ణయాధికారము పూనదగదు; అందుకు మారుగా ఆ స్థితి యనునదే యుండదగదందురా? అటులగుచో, అందఱును తమసంపదలను విడిచివేయవలసియుండును. మన మందఱమును అటుల విడిచివేసినవారమేనా? మనము ముందుగ ప్రారంభించి, పిమ్మట మనను అనుకరింపుడని ఇతరులను అడుగవలసియుండునుగదా? వేఱువిధానము లేదు.

కొందఱు కొందఱు కమ్యూనిస్టులు అహింసావాదులగుట నే నెఱుంగుదును. మీరు మీ విధానమున రహస్యమును త్యజించి, సర్వత్ర నిష్కపటముగ వర్తించుడు. పెట్టుబడి సాహుకారుని వెనుక సుసంఘటితమైన దౌర్జన్యచర్య

కలదనుట నిజమే. కమ్యూనిజము వెనుకనో సంఘటితముగాని కృత్రిమముగా బ్రార్జన్యచర్య యున్నది.

కమ్యూను:

సబర్మతీ ఆశ్రమమునందున్న స్త్రీలు తమ కుటుంబములవంటయిండ్లను ఒకే సమిష్టిపాకశాలగా కలిపివేయుటకు, తమకుటుంబములనాను కానట్టి బిడ్డలను చేరదీసి, తమబిడ్డలవలె పోషించి సాకుటకు, తమబిడ్డలను ఇతరుల పోషణక్రింద నుంచుటకు, పరస్పరము ఉత్సాహముతో ఒడంబడిరి. ఇదొక కమ్యూను.

కర్మచక్రము:

కర్మచేయుట నీవంతు; ఫలనిర్ణయముజోలి నీదికాదు. కర్మ విధి; ఫలము హక్కు.

నిర్వహించిన విధులన్నియు హక్కులను ప్రసాదించి తీరును. అనుభవించిన హక్కులన్నియు బాధ్యతలను పైనిడుచుండును. ఇట్టుల విధులు హక్కులు అనెడు కడియాల చక్రము నిరంతరమై తిరుగుచునే యుండును.

కర్మసిద్ధాంతము:

నాకు కర్మసిద్ధాంతమునందు గట్టినమ్మకము కలదు. కర్మబంధమును నిస్సంగ కర్మచేత త్రెంచుకొనుటయే జన్మ పరమావధియని నాఅభిప్రాయము. ఒకజీవి బ్రతుకుయొక్క అంతమునకు కారణమై, దాని ఘోరబాధను తొలగించుట కర్మసూత్ర భంగమనునెడల, రోగులకు ఉపచారములుచేసి, వారికి పునరారోగ్యకల్పన చేయుటయు అందుకు భిన్నమగు

కార్యము కాజాలదు. నరుడు ఆపన్నునకు ఏమాత్రపు ఉప కృతి చేయగలిగినను, అటులచేయుట వానికి విధియని మాత్రము నేనీసందర్భమున చెప్పదలతును.

కా మ వి జ య ము :

కామవిజయము స్త్రీగాని పురుషుడుగాని సాధింపజాలు విజయములలోనికెల్ల ఘనతమ మైనది.

కాం గ్రె సు :

కాంగ్రెసువాది యథార్థపు ప్రజాసేవకుడు. అతడు సదా ఇచ్చునేగాని, యితరుల సేవనుకోరడు. వానికేవిధమగు సాంఘిక దురభిమానములు నుండదగదు. వినయముతో ఉదారముగా అతడు ఇతరులసేవచేయును.

కాంగ్రెసు ఏయొకవ్యక్తి స్వామ్యమునుకాదు. ప్రపంచ మెన్నడును కనివిని యెఱుగనంత విశాలముగా ప్రజకు అధి కారము నంగీకరించుసంస్థ. ప్రజలు తెలివిగా ఎంతఅధికారము నైనను పరిపాలనమున తమ ప్రతినిధులద్వారమున చెల్లింప గల్గుదురు. గ్రామికుల గౌరవమును కాంగ్రెసు పాటించు నంతగా ప్రపంచమున ఇంక యేసంస్థయు పాటించునదిలేదు.

కు ల ము :

హిందూమతము చాలవిశాలమైనది. మతాంతరుల గావించు ఆచారము అందులేదు. అది ప్రాచీనకాలమందెట్లు న్నదో యిప్పుడు నట్లేయున్నది. అది బౌద్ధమతమును దేశము నుండివెడలగొట్టినదనుట పొరబాటు; దానినితనలో లీనము

చేసికొనినది. దానియందు జూపట్టులోపములను తొలగించి, సంస్కారములను ప్రవేశపెట్టనగును.

కులపద్ధతి :

కులపద్ధతియు నెడు విశాలవ్యవస్థ సమాజముయొక్క ఆధ్యాత్మికావసరముల కేగాక, రాజకీయావసరములలోను ఉపకరించినది. దాని సాహాయ్యమున గ్రామీణులు తమ ఆంతరంగికపు చిక్కుల నెన్నిటినో తీర్చుకొనెడివారు; ప్రభువులవలనగాని, అధికారులవలనగాని కలుగు పీడలను తొలగించుకొన గలిగెడివారు. ఈకులపద్ధతిద్వారమున తమ అద్భుత నిర్మాణకౌశలమును కూర్చుకొగలిగిన భారతజాతికి నిర్మాణసమర్థత లేదనివాదించుట విపరీతము. హరిద్వారము నొద్ద కుంభమేలా సమయమున వెళ్లిచూచినచాలును; సునాయాసముగా పదిలక్షలకుపైగానుండు యాత్రికుల కుల సంప్రదాయముల ననుసరించి ఎట్లు సదుపాయములు కూర్చబడు చుండునో గమనించువారికి కులసంప్రదాయములందు నిర్మాణ చాకచక్యమెంతయున్నదో ద్యోతకము కాగలదు.

కోపము :

కోప మొకరీతిపిచ్చి. మహోద్యమము లెన్నియో దానిచే భగ్నమైనవి. నాకు కోపమురాదనజాలను. దానిని అణచుటకు ఓర్పును ప్రయోగింతును; సాధారణముగా జయమేకలుగును. కోపి అహింసయెడ ద్రోహి.

క్రోధము :

ఒకవేళ లోకులతో తగాదాలు పొసగినను, అహింసాపరులు, తమ సజ్జనత్వమువలన వైరుల క్రోధమును చల్లార్చి వేయగల్గుదురు.

క్రమశిక్షణ :

మనమేదేని ఘనమును శాశ్వతమునగు కార్యమును సాధించుటకుపూర్వము, నిశ్చల కఠిన నియమబద్ధులము కావలయును. ఆనియమవర్తనము కేవలము పాండిత్యప్రకర్ష వలనగాని, యుక్తిచేగాని, తర్కవాదము మూలమునగాని లభ్యమగునది కాదు. విపదయను విద్యాలయమున మనము శిక్షణ గఱవగా వలయును.

ఓరిమి పోనాడితిమా యుద్ధమున ఓడినట్లే.

బలాత్కారమునకులోనై మనము నియమవర్తనమును నేర్వజాలము.

క్రొత్తరాజ్యములు :

యురోపియనులు మాంసఖండముకొఱకై పెనగపడు కాకులవలె క్రొత్తరాజ్యములకై పెనగబడుచుందురు. అందుకు కారణము అధికోత్పత్తి చేయువారి 'ఫ్యాక్టరీలే' నని నేను భావించెదను.

భారతభూమికి స్వరాజ్యము కావలయును గాని, అది ధర్మమార్గమున ఆర్జించినదిగా నుండవలమును.

దేశము సదా యేకరీతి నేయున్నది. కాని, కటా! మనము అవినీతిపాలై పోతిమి.

కృష్ణుడు :

మూర్తివంతమును, శుద్ధ సంపూర్ణమునగు జ్ఞానమే భగవద్గీతలోని శ్రీకృష్ణుడు....

ఖద్దరు ప్రోత్సాహము :

దొరతనమువారు తమవంతుపనిగా, అవసరమగు చోటులనెల్ల ప్రత్తివిత్తనములనుగాని, దూదినిగాని సేకరించి తాముకొన్నధరకే గ్రామస్థులకు అందచేయవలయును. వస్త్ర నిర్మాణమునకు వలయు పనిముట్లనుగూడ ప్రోవుచేసికొన్న ధరకే కోరినవారికియ్యవలయును. వాయిదాల వారీగా ఐదేళ్లకో, అంతకన్నను హెచ్చు కాలమునకో ఆసొమ్మును రాబట్టుకోవలయును. అవసరమగు చోటులందు పనుల నేర్పు వారిని పంపుచు, ఆయాగ్రామస్థులు సిద్ధముచేయు ఖద్దరులో వారు వాడుకొనగా మిగులుదానిని దొరతనమువారే కొను టకు బాధ్యత వహింపవలయును. ఇట్లు ఆర్భాటమేమియు లేకుండ, స్వల్ప వ్యయముతో గుడ్డ కఱవు తీరిపోగలదు.

గీత :

ఈ ధృతరాష్ట్రుడు, యుధిష్ఠిరుడు, అర్జునుడు ఎవరు? కృష్ణుడెవరు? వీరందరు చారిత్రిక పురుషులేనా? యుద్ధ మొకటి నిజముగా జరిగియుండనే వచ్చును. దుర్యోధనుడును వాని పక్షమువారును అధమప్రవృత్తులును, అర్జునుని పక్ష మున ఉత్తమప్రవృత్తులును, మన దేహమే కురుక్షేత్రమని నేనుభావింతును. నరుడాయుద్ధమున పాల్గొనుచు నేయున్నాడు. కాని అట్టి యుద్ధము వాని ధర్మముకాదు. ధర్మము ఏకైక స్వరూపము కలది. అహింసయన మోక్షమే. మోక్షమనగా

సత్య సాక్షాత్కారమే. గీత హింసనుండి బయటకుపడు మార్గమును బోధింపుచున్నది.

సంశయములు నన్ను అలముకొను నప్పుడు, ఆశా భంగము నాకెదురై నిలిచి భీతి గొలుపుతరిని, ఎయ్యెడను ధైర్య కిరణము గోచరింపని స్థితిలో నేను భగవద్గీతవైపు చూతును. అయ్యది ననోన్నదార్చును. అది బుద్ధిని హృదయమును తృప్తిపఱచును. అది తత్వసిద్ధాంతము, భక్తిశాస్త్రము కూడను. దాని బోధ విశ్వ జనీనము.

గీతా పఠనమనగా చిలుకవలె శ్లోకములను చదువుట కాదు; దాని బోధను ఆచరణలో అనువర్తించుటయే.

గీతా ప్రతిపాదిత సన్యాసమునకు సర్వకర్మత్యాగము సమ్మతముకాదు. నియత కర్మ లన్నియు చేయుము; కర్మ చేయనివాడనై నిలువుము. ఇదియే కర్మలో అకర్మభావము గనుట.

కేవలము శరీరముతో పనుల చేయుట 'కర్మ'.

ధర్మాధర్మవిచక్షణా పూర్వకముగ చేసిన 'కర్మయే' వికర్మ.

వికర్మ స్వభావముగ పరిణమించిన పిమ్మట ప్రయత్న బలమంతగా లేకుండ సాగించు కర్మయే 'అకర్మ'; చేసియు చేసితినను విశేషజ్ఞానము కలుగని పనులు. (ఇచ్చట కర్మ యనగా కర్తవ్య కార్యమే.)

నాకు జననము నొసగిన యీలోకపు తల్లినిగోల్పోయి చాల కాలమైనది. అప్పటినుండి (గీతయను) యీ శాశ్వత జనని ఆలోటునుదీర్చి నా ప్రక్కను నిలిచినది. ఈమె

యెన్నడును మారుటలేదు. నాకెన్నడును నిరాశ గొలుపుట లేదు. నాకేదేని యిబ్బంది కష్టము వాటిలినప్పుడెల్ల ఆమె యండను జేరుదును.

ఈ సనాతన మాతృదేవి (గీతామాత) యాజ్ఞను అక్షరతః పాలించు నతడు మనస్సున నెన్నడును ముదిమిని పొందడు. అట్టివాని తనువు కాలగతిని ఒడిలి ముడుచుకొని పోయి మంచిచెట్టుయొక్క ఆకులు లీల (ఋతుధర్మము నను సరించి) శుష్కింపనగును. కాని, వానిబుద్ధిని సదాయౌవన దశయందే పుష్టివంతముగనే విడిచి పోగలదు.

ఇక కర్మదోషమునుండి తప్పించుకొనుటెట్లన, నిష్కామ కర్మవలన అని గీత చెప్పుచున్నది. కర్మఫలముల నన్నిటిని ఈశ్వరార్పణము చేయుము.

విరాగము మాటలతో వచ్చునది కాదు. యథార్థ జ్ఞానము నిస్సంగత్వమున కవసరము...

భక్తిలేనిది జ్ఞానము అసంభవము.

గీత ప్రతిపాదించు భక్తి మూఢవిశ్వాసముకాదు. వేద పారాయణములు, తులసిమాలధారణ, బాహ్యక్రతు కలాపములు భక్తిలక్షణములుకావు.

అటువంటి భక్తిజ్ఞానములు కర్మఫలత్యాగ మనెడు పరిశోధనకు నిలువవలసి యుండును.

కర్మచేయక యెవరును సిద్ధిని బడయలేరు; జనకుడు సయితము కర్మద్వారముననే మోక్షమును సాధించెను. 'నేనును' అలసభావముతో కర్మను విడిచితినేని లోకములు

నశించును. సామాన్యప్రజకిక కర్మ నాచరించుట యెంత ఆవశ్యకమో విచారించుము.' అని శ్రీకృష్ణబోధ.

ఫల పరిత్యాగమునందు అహింస యిమిడియున్నది. నీవంతు కర్మను చేయుము; ఆకర్మ ఫలమును త్యజించుము. ...ఇది గీతా బోధ.

గీతార్థసారము :

'అనాసక్తియోగము' అనెడు నాగీతాప్రవేశికయందు గీత అహింసనుగూర్చిన గ్రంథముకాదనియు, అయ్యది యుద్ధ చర్యను ఖండించుటకు రచింపబడి యుండలేదనియు అంగీకరించి యుంటిని. హిందూమతము ఈనాడు ఆచరణాలో నుండు తీరునగాని, యెన్నడైనను అనువర్తింపబడి యున్నటులగాని, నావలె యుద్ధముల ఖండించుటలేదు. ఐనను నేను చేసినదేమనగా, హిందూధర్మ మూలభావమునుగుణించియు, గీతాబోధను గుణించియు, నవీనమును, సహజమును, యుక్తియుక్తమునగు వ్యాఖ్యను తెలుపుటే. ఇతర మతములమాట అటుండ, హిందూమతము సంతత పరిణామము పొందు చున్నది. దానికి ఖురాను, బైబులువంటి అధికార గ్రంథ మొకటిలేదు. హిందూధర్మగ్రంథములు పరిణామముపొందు చున్నవి, సంఖ్యలో పెరుగుచున్నవి. గీత అటువంటివానిలో నొకటి. కర్మ, సన్యాసము, యజ్ఞము మున్నగు వానికి నూతనార్థ కల్పన చేసినది గీత. హిందూమతములోనికి నవ్య జీవనము పోసినది. ఒక స్వతంత్ర ధర్మశాసనమును ప్రతిపాదించినది. తత్పూర్వపు వ్రాతలలో సూచింపబడనిదాని నేదో గీత నూతనముగా ప్రతిపాదించు చున్నదనుట కాదు; ఆయా

ధర్మసూచనల కొక నిర్దుష్ట స్వరూపము నొసగుచున్నది. ప్రపంచమునందలి యితరమత గ్రంథములను ప్రార్థనాపూర్వక ముగ పఠనచేసి పొందిన వెలుగువలనను, గీతలో వివరింపబడి నట్టుల హిందూధర్మమును జీవితమున ననువర్తింప యత్నించు టలో గలిగిన నాస్వీయానుభవముచే పొందిన వెలుగువలనను, నేను హిందూధర్మమునకు విపులార్థము నొసగయత్నించితిని; ఐనను విశాలములగు హిందూధర్మ గ్రంథములలో బలాత్కా రముగ చొప్పింపబడిన అర్థమెంతమాత్రముగాక, తల్లి బిడ్డతో మాట్లాడుతీరున సజీవ విశ్వాసమునుబోలు వ్యాఖ్యయే నా యది. నేను గావించినది, పూర్తిగ చారిత్రకానుసరణచర్యయే. నేను నాపూర్వులవలంబించిన పంథానే అనువర్తించితిని. ఒకప్పుడు వారు దేవతలక్రోధమును శాంతింపజేయుటకై జంతు బలుల నొసంగియుండిరి. వారికంటె మనకు దాపగు పూర్వులు మొదటివారి పరంపరలోనివారే. 'బలి' అనుమాటకు వేఱగు అర్థమునుచెప్పి, బలియర్పణము మన క్షుద్రాహంకార తృప్తి కొరకుగాక, సిద్ధులగు దేవతల ప్రీతికొఱకునుగాక, మన ఆంత ర్యమున వెలయు ఏకైకసజీవదైవమును స్మరించి చేయుకర్మ యని ప్రతిపాదించిరి. గీతాబోధయొక్క యుక్తియుక్తమా వాదము, ప్రాణమునైనను త్యాగముచేసి సాధింపనగు శాంతి పక్షమనుట నిశ్చయము. అయ్యదియ మానవజాతియొక్క పరమనిష్ఠ.

గుహావాసము :

ఏదేని హిమాలయపర్వత గుహాయందు నేను భగవ ద్దర్శనముచేసికొన గల్గుదునని, నాకు నమ్మకము గలుగునెడల

తత్క్షణము నేనచ్చటికి పోయి యుందును. కాని మాధవుని మానవసమాజమునుండి వేఱుచేసి దర్శింపజాలనని నేను ఎఱుగుదును.

గోవధ:

ముసల్మానుడొకడు ఒక ఆవును చంపునప్పుడు మన క్రోధము తీవ్రమగుచున్నది. కాని యింగ్లీషువారికొఱకు అనుదినము జరుగుచున్న గోవధనుగూర్చి మనము నోరెత్తుట లేదు.

గోరక్షణ మనతో ముందుగ ప్రారంభము కావలయును. బండ్లు (నాగళ్ళు) తోలు హిందువులు బక్కచిక్కి తూలిపోవుచున్న యెడ్లను ములుకోలలతో పొడుచుచుండుట చూచినప్పుడెల్ల నేను దుఃఖపడుచుందును. హిందువులు అమ్మివేయుకారణమున ఎన్నియోగోవులు కసాయివాని కత్తికి ఎఱయగుచున్నవి.

గోరక్షణకై మనకుగల ఏకైకమార్గము, పటుతరమైన ఉపాయము, ముసల్మానులతో సఖ్యతనెఱపి, వారిప్రేమను సంపాదించుకొని, గోరక్షణను వారికి మనయెడగలుగు సోదరభావమునకు విడిచివేయుటే. అప్పుడు గోవధ హిందువులకు ఎట్లో ముసల్మానులకును అట్లే బాధాకరము కాగలదు.

అదృశ్యములై పోవుచున్న మేతబీళ్లను రక్షించుట, పేదగొల్లలు కసాయివారికి అమ్ముగోవులను కొనుగోలుచేసి పోషించుట, గోరక్షణశాలలను నెలకొలుపుట, శ్రేష్ఠమగు గోసంతతిని వృద్ధిచేయుట మొదలగు ధర్మముల నుపేక్షించి హిందువులు ఘోరపాపము చేయుచున్నారు. ముసల్మానుల

చేతులలో చచ్చు ఆవుల గాపాడకున్నను పాపమురాదు గాని, తాము గోజాతియెడ క్రూరముగ వర్తించుచు, వానిరక్షణ నెపమున ముసల్మానులతోపోరాడి నరహత్యలకు పాల్పడుట వలన అనంతముగా పాపమును సంపాదించుకొనుచున్నారు.

గ్రా మ స్వ రా జ్యము :

గ్రామస్వరాజ్య విధానమున మానవ శ్రమకు అవకాశమును తొలగించి, ఏకొలదిమంది చేతులలోనో అధికారమును హెచ్చుగ కేంద్రీకృతము చేసిపెట్టు యంత్ర జాలమునకు తావుండదు.

గ్రామస్వరాజ్యమన ఒకపరిపూర్ణ ప్రజాస్వాతంత్ర్య పాలనము. ప్రతిగ్రామము తనకుకావలసిన జీవితావసరములకై పొరుగువారిమీద సయితము ఆధారపడక, తదితరములగు చాలవిషయములందు అన్యోన్యాధారము నంగీకరించుచు వర్తించును.

ఘో ర కృ త్య ము లు :

నేడు హత్యలు, దోపిడులు, గృహదహనములు ఘోరాతి ఘోరముగా జరుగుచుండుట వాస్తవమే. గడచిన ముప్పది యేండ్లుగా నా నాయకత్వముక్రింద సాధనము చేయగల్గినది కేవలము సత్యాగ్రహముకన్న మెరుగైనది ఏమియుకాదు. కావున నేటి దౌర్భాగ్య పరిస్థితులయెడ గల బాధ్యతలో నావంతు నేను అంగీకరించెదను. మానవహృదయ పరివర్తనము కల్పించుటలో, కేవల సత్యాగ్రహము అహింసయంతటి శక్తివంతమైనది కాజాలదు.

ఘో షా :

పాతివ్రత్యమనునది ఒకమూల మూసిపెట్టి, పొదుగ దగినదికాదు. ఒరులు తెచ్చి పైబడవేయునదియుకాదు. చుట్టునుఘోషాగోడకట్టి పోషింపదగినదియు కాదు. . పురుషుల కనుచూపులకే తాళజాలని శీలము కడుతుచ్ఛమైనది... స్త్రీ జనోద్ధరణోద్యమమును చేపట్టుటకు నిర్మలాత్ములును, స్థిర చిత్తలును, ఆత్మనిగ్రహ శీలలను, సీత, దమయంతి, ద్రౌపది వంటి నారీరత్నములను మనము సిద్ధముచేయవలయును.

చా వు :

ఎవడో ఒకడు చావకుండ, ఎవడో ఒకడు పుట్టకుండ గడచు ఒక్కక్షణకాలమైన నుండదు. జననమరణములు నిరంతరము శాశ్వతకాలము జరుగుచునే యుండును. ఆత్మ ఎన్నడును పుట్టదు, చావదు. శరీరమునకు చావు పుట్టుకలు తప్పవు. ఒకని జననమనిన సంతోషము, మరొకని మరణ మనిన దుఃఖము పొందుట అవివేకమనక తప్పదు.

చావనునది యెట్టి సమయమందైనను ఒక వరప్రసాదమే. ఎవడు తానుపూనిన ధర్మముకొరకై మరణించునో, అతడు ముమ్మాటికిని ధన్యుడు. మృతియను భయంకర పిశాచముకాదు. మిత్రములలోనెల్ల సన్మిత్రమనదగును. మరణ మన పునర్జన్మకారి. అది ప్రకృతి సహజోద్యమ క్రమమున, ఎప్పుడు తటస్థించినను మరణమునుగూర్చిన తలంపే యెంతయో ఉత్సాహప్రేరకము కాగలదు.

చేత:

యదార్థమునకు, నా వ్రాతలన్నిటిని నాశరీరముతో పాటు దహనముచేయదగును. నాచేతయే నిలిచియుండ గలదు; నేనేమి పలికితినో, నేనేమి వ్రాసితినో అవినిత్యములు కావు. హిందూమత సారమునంతను తెలుపుటకు ఈశోపనిషత్తునందలి ఒక్కమంత్రముచాలునని తలచుచు నే నిటీవల చెప్పుచుంటిని. ఆ ఒక్కమంత్రము సయితము, దానిని అనువర్తించువాడు లేనియెడల, ప్రయోజనమేముండ గలదు? మన అర్హతయొక్క గణనకు మనమాటలు ఆధారము కాదగదు. కేవలము మన చేతలననుసరించియే మనయోగ్యత గణనకు రావలసియుండును.

జంతువధ:

మాంసాహారి జిహ్వకు దాసుడై జంతుహత్యా దోషముంగనలేకున్నాడు. సకలజంతువులు జీవించుటకు నరునితోడి సమానాధికారము కలవియే. శాస్త్రపరిశోధనకగు జంతువధయు నేను సహింపనోపను. దానివలన గల్గుప్రయోజనమునకు గణన చేయదగినంత గరిమలేదు.

జంతుబలి మానినపిమ్మట భారతీయులు శూరత్వముం గోల్పోయిరను వాదము సత్యదూరము. జంతువధ అత్యధికముగ నున్నదేశములవారు ఘాతుక కార్యములన కొందఱు ఏవగించుకొనక పోయినను, శూరులగుదురనుటకు నిదర్శనము గలుగలేదు.

జన్మకర్మలు :

నే నీజన్మలో మోక్షమును పడయనోడితినేని, మరుజన్మలో పాకీవాడనై పుట్టుదునుగాకయనుట నాహృదయపూర్వకప్రార్థన... జన్మకర్మల రెంటిననుసరించియు వర్ణాశ్రమ ధర్మము లేర్పడునని నావిశ్వాసము. ఐనను పాకీవాని కులము హీనమైన దనుటను నే నొల్లను. పరమ పూజ్యులగు పాకివాండ్రను నే నెఱుగుదును. అందుకు మారుగా ఏమాత్రమును గౌరవింప ననర్హులయ్యును బ్రాహ్మణులనబరగువారిని నేనెఱుగుదును. నాకింకొకజన్మ విధింపబడియుండెనేని, మాలవాండ్ర మధ్య మాలవాడనై పుట్టి, వారి కింకను సేవచేయుదుగాకయని కోరుచున్నాను.

జపమాల :

జపమాలకు మారుగా రాటమును త్రిప్పుడని నేను ఎల్లఱకును ఎన్నడును బోధించి యుండలేదు. మఱేమన భగవన్నామ జపముచేయునప్పుడు రాటమును సయితము త్రిప్పనగునని సూచించితిని.

జపము :

రామనామ జపము గావింపుచు రావణునివలె వర్తించుచో అది నిష్ఫలము; అది కేవలము మోసము. ఎవడైనను తనను తాను మోసగించుకొన గలడు; ప్రపంచమును మోసగింప వచ్చును. కాని అంతరంగము నందలి సర్వేశ్వరుని మోసగింప జాలడు. రామనామమును పెదవులతో ఉచ్చరించినంత మాత్రాన సత్ఫలము కలుగుననుట కల్ల. కాముని

భ్రాంతుల ననుసరింపుచు, రాముని దర్శనముయొక్క ప్రాప్తిని ఆశించుట వ్యర్థము. ప్రపంచమును నడుపునది దైవము. చేతల ఫలము ననుభవించునది మనము.

జపనియమము:

రామనామము కొన్ని నియమములకు, శిక్షణకు బద్ధమై యుండును. ఎవరయినను మితిమీఱి తిని 'రామ రామ' అని ఉచ్చరించినప్పటికిని పుట్టిన కడుపునొప్పి ఉపశమింపదు. రామనామమువలన సద్వినియోగములు చాలగలవు. నామకః రామనామ జపము చేయుచు దొంగతనముచేయు నరుడు మోక్షమందగలనని ఆశించినచో లాభముండదు. ఆత్మ వికాసము కొఱకు రామనామజపనియమములకు బద్ధులు కావలయును. అట్టివారికి రామనామము కామధేనువువంటిది.

జాతీయసేవ:

స్వజాతి సేవకై పాటుపడవలయును; లేదా ఛావ వలయును.

జిహ్వా:

రుచుల దెలుపు జిహ్వేంద్రియమును తప్పక వశము చేసికోవలయును. రుచుల వాపిరితనమును అడంచలేనివాడు, పశుకామవాంఛను నిగ్రహింపజాలడనుట నా స్వానుభవము లోని విషయము. జిహ్వపై విజయముసాధించుట చులకనైన పనికాదు. కామ విజయము జిహ్వాయొక్క నిగ్రహముతో ముడిబెట్టబడి యున్నది. జిహ్వాచాపల్యము నడంచు నుపాయ ములలో ముఖ్యమగునది మసాలా ద్రవ్యములను మిఠాయీ

లను పూర్తిగ కాకున్నను సాధ్యమగునంత వఱకును త్యాజ్య ములుగ పాటించుట. మనము రుచి కొఱకుగాక, శరీరమును నిలుపుకొను కొఱకు మాత్రమే భుజింపవలయు ననెడు భావ మును సర్వదా అలవఱచుకొనుట మఱొక సమర్థమా ఉపాయ మగును. మనము శ్వాస పీల్చుకొనుట బ్రతుకుకొఱకుగాని రుచి కొరకు గాదే! దప్పి దీర్చుకొను నిమిత్తమే నీరు ద్రావు నటులనే, ఆకలి బాధను నివారించుకొను నిమిత్తమే ఆహార మును తినవలసి యుండును.

దురదృష్టవశాత్తు మన తల్లిదండ్రులు మన పసితనము నుండియు ఇందుకు విరుద్ధమగు అలవాటునకు పాల్పడ చేయు చున్నారు. వారు మన పోషణ కొఱకుగాక, వెఱ్ఱిప్రేమచేత నానా విధములగు రుచ్యపదార్థములను పెట్టి మనను భ్రష్టుల జేసివేయుచున్నారు. ఈ అపకారకర గృహవాతావరణ మును తప్పించుకొఱకై మనము పోరు సాగింపవలసివచ్చినది.

జ మీ ం దా రు :

నేను జమీందారులను నాశము చేయ కోరువాడను కాను. మఱియు జమీందారులు అనివార్యముగ నుండి తీర వలసిన వారనువాడను కాను. పెట్టుబడిసాహుకారు నెట్లో, అట్లే జమీందారునికూడ ఉపయోగకారునిగ, అహింసా సాధనముతో పరివర్తనముచేయకోరుదును. సేద్యముసాగించు వారు తమశక్తిని గుర్తించుటయే జమీందారుని బాధకు విరుగుడు. వారుఏకీభవించి,ప్రశాంతముగాజమీందారునితో, మాకు కూడు, గుడ్డ, నిలువనీడ, మాబిడ్డలకు ఉచితవిద్యఏర్పర

చినతప్ప మేము సి కొంటకు భూమిని దున్నము అని చెప్పకల్గు నెడల సర్వమును చక్కబడగలదు.

జీ తా లు :

పై తరగతి ఉద్యోగులకు క్రింది తరగతి ఉద్యోగులకు, ధనికులకు పేదలకు మధ్య చూపట్టు విపరీతపు తారతమ్య సమస్య, తీవ్రమై గాఢతర పర్యాలోచన పూర్వకముగ నిర్ధారణ కావలసినదిగ నున్నది. ఏకొలదిమంది మంత్రుల యొక్కయు, వారి కార్యదర్శులయొక్కయు జీతాల తగ్గింపుతో మాత్రమే ఈ సమస్య పరిష్కారముకాదు.

ఆయా శాసన సభ్యులు తీసికొను జీతాలును, తదితర మగు కర్చులును, వారు దేశమునకు చేయు సేవతో పోల్చి చూచునెడ చాల అధికముగ నున్నవని నా అభిప్రాయము. వారి ప్రయాణములు ప్రపంచములోనికెల్ల బీదదగు భారత దేశమునకు తగినట్లుగా లేవు.

భారత దేశమున మంత్రులును, శాసనసభ్యులును ఆయా సభల అనుమతి తీసికొని, తమ జీతాలను తమ అవసరములకు అనుగుణ్యముగా నియమించుకోవలయును. ఇది వెంటనే సాధ్యపడని పక్షమున అంతరాత్మ సాక్షిగా తమకుటుంబము లకు న్యాయముగ అవసరమగునంత కర్చుపెట్టుకొని, తమ ఉద్యోగ సేవలలోను కర్చుకాగా మిగిలిన సొమ్మును నిర్మాణ కార్యక్రమములో ఏదో యొక అంశముయొక్క నిర్వహాణ మునకై వినియోగించవలయును. తమకవసరమగునంత

వలకుతప్ప తమకువచ్చు సొమ్మునంతను సొంతమునకే ఉప
యోగించుకో వలయునను నిర్బంధముండదుగదా!

జీ వి తో ద్దే శ ము :

సరళమగు జీవితమును గడపుట, సరళమగు సంకల్ప
ము పూనుట, సరళమగు కర్మ నాచరించుటయే మనప్రధాన
జీవితోద్దేశము. మన సంకల్పముల నన్నిటిని దేహామువాలు
చేయునెడల, ఆత్మ నీరసించి పోవును.

జ్ఞా పి క :

జ్ఞాపికయా? దేవునికి జ్ఞప్తి చేయ నవసరముండదు.
అతడు ప్రతివాని అంతర్యామునను గలడు. వాని అనుజ్ఞలేక
యేమియు జరుగదు. మన ప్రార్థనలు మన హృదయ పరిశో
ధన కొఱకే. దైవ సహాయములేక మనము నిరర్థకులమగుదు
మనుచు మనకు మనము జ్ఞప్తిచేసికొనుటయే ప్రార్థన. అట్టి
ప్రార్థన లేనిది, దేవుని దీవనయొక్క అండలేనిది మానవుని
శ్రేష్ఠతమ ప్రయత్నము సయితము వ్యర్థమని చక్కగ గుర్తు
నుంచుకొననిది, ఏ యత్నమును పూర్ణతగాంచజాలదు.
ప్రార్థన యనగా మానవజాతి కొక హెచ్చరిక. ఆత్మ పారి
శుద్ధ్యము, హృదయ పరిశోధనము అవసరమనెడు హెచ్చ
రికయే ప్రార్థన.

త ప స్సు :

తపస్సు సత్యాన్వేషణమునందు ఇమిడియున్నది. తప
స్సనగా ఆత్మనిగ్రహము. దానియందు స్వార్థపరతకు తావు
లేదు. నిస్స్వార్థ సత్యాన్వేషణమున నెవడును చిరకాలము

త్రోవతప్పిపోజాలడు. త్రోవతప్పగనే బోర్లపడును; తనన్మార్గము న సరియైన త్రోవకు మరలింపబడును.

తనతప్పును గ్రహించుటన అట్టితప్పును మరల చేయకుండుట కగునిశ్చయమే. అదియే తపస్సనగా. పాము కుబుసమును విడిచివేయునట్లు నరుడు తన దోషపుటలవాటులను విడిచివేయవలయును. అట్టి ఆత్మప్రాయశ్చిత్తమే పూర్ణతపశ్చర్యమగును.

సదా దుష్టసంకల్పములు చేయుచుండువాడు దుష్టకార్యములు చేయువానికంటె యోగ్యతరుడుకాడు.

తప్పులు:

నాలో ఆడంబరములేదు. ఇతర మానవుల వలెనే నేనును తప్పులు చేయువాడనే. కాని నాతప్పులను ఒప్పుకొని, వెనుకకు నడుచుటకు తగినంత నమ్రభావము నాకుకలదు.

తప్పులుచేయుట మానవ స్వభావము. తెలిసిన పిమ్మట తప్పును దిద్దుకొని, మరల ఆ తప్పును చేయకుండ నిశ్చయించుకొనుట సజ్జన లక్షణము.

దానము:

కటికి దారిద్ర్యమును, నిరుద్యోగదశయు బిచ్చగాండ్ర సంఖ్యను పెంచుచున్నది. నిరాశాహతులగువారి ఆత్మగౌరవమును భగ్నముచేసి, పారమార్థిముగ ఋణగ్రస్తులజేసి తిరిపెమిడుట పుణ్యప్రదము కాజాలదు. ధర్మ జీవనమును, అర్థావృత్తిని జూపి, వారి పాటు నొకింత ఆధారము చేసికొని, దానములు చేయుము; ఉద్ధరించుము.

డబ్బు :

డబ్బును పూజించువాడు దేవునిపూజకు దూరుడగును.

దురాశ :

సత్యాగ్రహదినములలో జైళ్లకు పోయినవారు ఇప్పుడు ఉన్నత పదవులను పొందుటకు తమకే హక్కుగలట్లు భావించు... మనస్థితి చాలనింద్యము. అందువలన కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠ మట్టిపాలగును. కాంగ్రెసువంటి సంస్థ ముఖ్యముగా ప్రజాసేవకై యేర్పడినది.

దూషణ :

దూషణను సహనముతో నెదుర్కొన వలయును. తన దూషణకు పాటి లేదని తెలిసినవాడు త్వరలో అలసిపోయి నోరుమూయును.

చెవులు, కన్నులు, నోరుమూసికొనిన కోతులబొమ్మ, దోషమును వినకు, దోషమును చూడకు, దోషమును పలుకకుమని లోకమునకు చాటి చెప్పుచున్నది.

ప్రపంచములో కర్మలం దన్నిటను దోషముండును. దానిని కనిష్ఠమితికి తగ్గించుట మానవ ధర్మము.

దేవళము :

నరుని ఆత్మ విశ్వాత్మయందలి, అనగా భగవంతుని యందలి యొక అంశమే. ఈ సంబంధమును గ్రహించు నిమిత్తముగా శరీరము వినియోగపడు నెడల అది దేవళమగును.

దేశము :

నేను భారతదేశ స్వాతంత్ర్యము కొఱకై పాటుపడుచున్నాను. ఐనను ఆ నా దేశాభిమానము అన్యులకు నెట్టి పారవేయునది కాదు. అది యే యితరజాతికిని అపాయహేతువు కాకపోవుటే కాక యథార్థముగా సర్వజాతులకు మేలుకూర్చు ఉత్తమ సూత్రమగును.

దేశాభిమానము :

నా దేశాభిమానము బహిష్కరణ స్వభావముకలది కాదు. అది యే దేశమునకును అపకారము చేయబోకుండుటే గాక, ఎల్లరకును మేలుకోరునది కూడను... భారతదేశ క్షేమలాభముల కొరకు, ఇంగ్లాండునకుగాని, జర్మనీకిగాని, మఱే దేశమునకుగాని నేను అపకారము కోరనొల్లను.

మనము కాలగతికి తలయొగ్గువారమై పోయినాము. నిరంతరము పరుల యుత్తరువులనే అనువర్తించు దాసులుగ సిద్ధముచేయబడినారము. స్వాభినివేశము సున్న. దేశాభిమానమన్నను, సేవార్పణమన్నను మన మెఱుగము. నేను, నా కుటుంబము అను ఆవరణములదాటి మన దృష్టి ప్రసరించుట లేదు.

ద్వేషము :

భగవంతుని యందును, భగవంతుని ధర్మనిరతియందును అనగా భగవంతుని కృపయందును ఏమాత్రము విశ్వాసము గల జనుడైనను తోడినరుల ద్వేషింపనేరడు. కాని, అట్టి వాడు వారి దోషముల మాత్రము సహింప జనడు.

తనలో హెచ్చుగ దోషమునిడుకొని ఈశ్వరకృప నపేక్షించు నతడు ఎవరిలో తనకు దోషములు గాన్పించునో వారిని అసహ్యించుకో దగదు.

దైవనిర్ణయము:

సర్వేశ్వరుడనగా మనను బోలిన యొకపురుషుడుగాదు. ఆయన అనవలయునో, అదిఅనవలయునో తెలియదు. దైవ మనగా ప్రపంచమునగల మహత్తర చేతనశక్తి, లేక ధర్మము అనదగును. అందువలన ఆదైవము చంచల చిత్తముతో వర్తించుననుకొనరాదు. ధర్మమునకు మార్పుండదు; పరిణామ ముండదు. అది నిర్వికారమైనది... ప్రారబ్ధ సిద్ధాంతమునుబట్టి జబ్బు పడుదుమనుకొనినను, పరితాపము పడవలదనుట దీని పర్యవసానము కాజాలదు. జబ్బుపడుటకంటె, జబ్బుపడి నిర్ల క్ష్యము చేయుట హెచ్చు దోషమగును. ఆరోగ్యవంతుల మగుటకు చేయు ప్రయత్నమునకు అంతుండరాదు. ఆరోగ్యమే ప్రకృతి ధర్మము.

దైవశాసనము:

అదృష్టవశమున జగదీశచంద్రబోసుగారి పరిశోధన వలన మనము జడద్రవ్యమనునది సయితము సచేతనమేనని రుజువు చేయనైనది. కావున చేతనముల నెల్ల పాలించు అల ధర్మమే దైవము. ఆ ధర్మశాసనమును, ఆ ధర్మశాసన కర్తయు ఒక్కటియే. ఆ ధర్మశాసనమునుగురించిగాని, ఆ ధర్మశాసనకర్తనుగూర్చిగాని నా కంతగా తెలియని కారణముచేత నేన్హాధర్మశాసనమునుగాని, ఆ ధర్మశాసన

కర్తనుగాని నాస్తి అనవీలులేదు. ఎట్లన పుడమిని రాజ్య పాలకుని యునికినిగూర్చిన నా అజ్ఞానముగాని, అట్టివాడు లేడను నా వాదనగాని నిష్ప్రయోజనమగు తీరుననే, దైవమును, దైవశాసనమును నే నొప్పుకొనకుండుటవలన వానినుండి తప్పించుకొను తెన్ను పొసగబోదు. రాజాధిపత్యమును నేను గుర్తించి వర్తించుటవలన నా వ్యావహారిక జీవనము సుఖకరమగు తెరగున, జగదీశ్వరుని పాలనమును తిరస్కరింపకుండ నమ్రతతో తలయొగ్గి వర్తించుటచే, నా జీవయాత్ర యంతయు సుఖకరమగును.

దైవశక్తి :

సర్వవ్యాపకమై పఱగుచు ఇట్టిది, అట్టిది యని వర్ణింపనలవిగాని విచిత్ర 'దైవీశక్తి' కలదు. దానిని నేను చూడజాలకున్నను, అనుభూతి చేయుచు నేయున్నాను. ఈ అదృశ్య శక్తి తనకు తానె అనుభూతికి వచ్చుచున్నది. ఐనను ఋజువు చేయ శక్యముగాకున్నది.

దోపిడీ :

బందుపోటు దొంగ ధనికుని దోచును. వర్తకుడో దరిద్రుని దోచును.

దౌర్జన్యరాహిత్యము :

హిందూమతము దీనత్వమునకును, ఇస్లాము మతము కాయకబలమునకును పర్యాయనామములైనవి. హిందువులు అహింసాబోధ గఱచినప్పటికిని, కాయకబలమును ఎదిర్చి నిలువవలసివచ్చినప్పుడు సాముదాయకముగా అహింసాబల

మును ప్రదర్శించి, దాని మహిమను ప్రకటించియుండలేదు. కాయకబలము ఎంతటిదిగా పైకొనివచ్చినను, దానినిమించి శ్రేష్ఠతరమై వెలయుట అహింసయొక్క మూలస్వత్వమని నేను సదా సమర్థింతును; వ్యక్తులవలెనే సంఘములును, ఇంతేల, లక్షలాదిగ గల సమూహములును దౌర్జన్యరాహిత్య మహిమను ఆచరణయందు ఋజువుచేయగల్గుదురని వక్కాణింతును.

ఖడ్గబలాధారమును, దైవబలాధారమును పూర్ణముగ పరస్పర విరుద్ధాంశములు సుడీ!

ధనలోపము:

ధనలోపమువలన ఏ యుద్యమమును అంతరించిపోదు. నిష్కపటులు, సమర్థులు, స్వార్థత్యాగులు నగు కార్యపరులు లేనిచో చెడిపోవును.

ధనికత్వము:

ధనికులమగు నేర్పు అనగా మనమట్టుకు మనము అధిక ధనమును కూర్చిపెట్టుకొనుటయే కాదు; మన పొరుగు వారిని మనకన్న తక్కువధనము కలవారిగా నుంచు నేర్పు నియు అర్థమగును. అనగా మనకు లాభకరమగు తీరున, అత్యధికమగు వ్యత్యాసమును (అసమానత్వమును) కల్పించు నేర్పని అర్థము.

ధనికులు, ధర్మకర్తలు:

ధనస్వాములు బుద్ధిపూర్వకముగ తమకడ నుండు సంపదకు ధర్మకర్తలుగ మారుటో, పేదలతోడి పోరాటములు

తెచ్చిపెట్టుకొనుటకో నిర్ణయించుకోవలసియున్నారు. వారు తమ సంపదలను వృద్ధిచేసికొనుటయు, వినియోగము చేసికొనుటయు అంగీకారమే. కాని, అటులచేయుట జాతియొక్క క్షేమలాభములకొరకు గావలయును గాని, కేవలము తమ కొఱకు గాదు.

ధ న్య ది న ము :

ఏనాడు ఈ దేశమున ప్రతి వ్యక్తియు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును పొందునో, ఏనాడు ప్రతి వ్యక్తికిని సమ గ్రాభివృద్ధిని పొందు అవకాశము లభించునో, ఏనాడు అజ్ఞానము, దారిద్ర్యము, రోగబాధలు తొలగునో, ఏనాడు వట్టి ఉపన్యాసములందును, ఆడంబర ప్రచారములందును మాత్రము గోచరించుచు మానవసమాజమును పరస్పర విరోధికూటములుగ విభజించి, పోరాటములుకల్పించి, ఉద్రేకములను పుట్టించి ధ్వంసము చేయుటకు మారుగా, మన చర్యలలోను, మన ఆచారములలోను దృఢతరానురాగముతో మానవులందఱనుబంధించు సాధనముగా మతధర్మము పరిణమించునో, ఏనాడు దారుణమగు అస్పృశ్యతా దురాచారము మటుమాయమై, దుస్స్వప్నప్రాయమై చనునో, ఏనాడు నరుడు నరునిపీడించి పిప్పిచేయు దోపిడిపద్ధతి నిర్మూలమై పోవునో, ఏనాడు అధమాధమ స్థితిలో బడియున్న ఆదివాసులకును, తక్కిన వెనుకబడియున్న దీనజనులకు తదితరులతోపాటు సమాన ప్రతిపత్తి చేకూరునో, ఏనాడు యీ కోట్లకొలది ప్రజలకు అన్నవస్త్రాదులు దొరకి, పాడిపంటలు

దేశమున సమృద్ధిగ దొరకునో, ఏనాడు ప్రజానీకమెల్ల నవ్వుచు, ఆడుచు, పాడుచు తమతమ ఉద్యోగముల సాగించుకొనుచుందురో, ఏనాడు ప్రతి కుటీరము హస్తపరిశ్రమ నిలయమై చెన్నారుచు దేశమును సుసంపన్నము గావించునో, ఏనాడు గ్రామసీమల బాలబాలికలెల్లరు సౌఖ్యానందనములతో దివారాత్రములు ఉత్సాహవంతులై మనగల్గుదురో ఆ ధన్య దినము ఘటిల్లవలయునందురేని, ఎల్లరమును త్యాగములు చేయుటకు సంసిద్ధులమై ఈ శుభసమయమున దీక్షాబద్ధ కంకణముల ధరింతముగాక.

ధర్మ :

నరుడు ధర్మ (దైవ) భీతిగలవాడై, తన హృదయమును నిరంతరము పవిత్రవంతముగ నుంచుకొనుచు ప్రవర్తింపవలయును. మనుజుడు నిజముగా సార్థకనాముడు కావలయునన్నచో హిందువులు చెప్పుకొను తీరున 'ద్విజుడు' కావలయును. క్రైస్తవులు చెప్పుకొను రీతిని 'పునర్జన్మ' నందవలయును. (ఆత్మజ్ఞాన జన్మప్రధానము.)

ధర్మ చ క్ర ము :

ముప్పదియైదుకోట్ల అంగబలము గల భారతవర్షము హంతకుని ఖడ్గమును చేబట్టనవసరము లేదు. ఈటెలు, బల్లెములు ఉపయోగించు పనియులేదు. విషాన్నములు తినిపించు అగత్యమును లేదు. అమోఘమైన సంకల్పబలముచేత ఈ మహా (ధర్మ) చక్రమును త్రిప్పగలదు. ఈ సాహాయ నిరా

కరణ చక్రమును ప్రయోగించి ధిక్కరించి నిలుచు సమర్థత యొక్కటే కావలసినది.

ధర్మ నిర్ణయము :

సరిగ నర్థముచేసికొనని ధర్మసూత్రములు సరిగ జీర్ణముగాని ఆహారముకన్న హెచ్చు హానికరములు. ఆహారమగుచో శరీరమును మాత్రము బాధించును; దానికి నివారణోపాయముకలదు. ధర్మనిర్ణయమో ఆత్మకు హాని గూర్చును; మఱి దానిని నివారించు నుపాయముండదు.

ధర్మావలంబనము :

ఒకానొక ప్రవర్తనవిధానము, తనకుగాని, పరులకుగాని తుదిని ఎట్టిఫలమునొసగునో ఏనరుడును ఎఱుగడు. కాని ఎయ్యది శ్రేయస్కరమగునో, అదెట్లుచేకూరగలదో తెలియకున్నను, ధర్మమార్గావలంబనము మనకును, ఇతరులకునుగూడ తుదకు అత్యుత్తమ ఫలప్రదమగునని మనమందఱమును తెలిసికొననగును.

నగరములు :

గ్రామాలను నాశనముచేసినవి నగరాలె. నగరములందలి సౌధముల నిర్మాణమునకు గ్రామవాసుల రక్తమే 'సిమెంటు'. ఈ నాడు నగరముల రక్తనాళములలో ప్రవహించుచున్న రక్తము మరల గ్రామముల రక్తనాళములలో ప్రవహించుగాకయని నాకోరిక...

ఐనను నగరవాసులనెల్ల తొలగి గ్రామములకు మరలుడని పంపివేయను. నేను కోరునదెల్ల యిది. వీరు గ్రామీణు

లను దోచుకొనుట మాని, తాము నాశము గావించియున్న గ్రామవాసుల ఆర్థిక సౌభాగ్యమును పునర్నిర్మాణము గావించుటకు వీలగుపద్ధతిని నగరవాసులికనైన తమ జీవిత ముల మార్పు జేయుదురుగాక!

నా స్తి కు డు :

మనము ప్రేమసూత్రమును అనుసరించువారమగు నెడల నాస్తికుడగు సోదరునియెడల సయితము ద్వేషమును పూనజనదు. వానిని ప్రేమింపవలయును. మనము సహనముతో ప్రయత్నించితిమేని వాని పొరబాటును వానికి వివరించి, తెలిపి మనభావమునకు త్రిప్పుకొన గలుగుదుము; లేదా అతడు మనను తనవైపునకు త్రిప్పుకొనగలడు; లేదా యిరు పక్షములవారమును పరస్పరము సహనభావముతో శాంత మున జీవింపగలుగుదుము.

బౌద్ధులు, జైనులు నాస్తికులనిగాని, అజ్ఞేయ వాదులని గాని నేనొప్పుకొనను. శరీరముతో సంబంధములేకుండగను, శరీరనాశనానంతరమునూ, నిలువగల స్వతంత్రమగు ఆత్మకలదని నమ్మువారు నాస్తికులు కానేకారు.

ని రా శ లే దు :

నేను భగవంతుని నమ్మువాడను గాన, వానియందలి విశ్వాసమును ఒక్కక్షణమైనను పోవిడువను గాన, అతడు నాకై యిచ్చగించు సుఖదుఃఖముల నంద తృప్తి జెందుదు గానను, నేను దుర్బలత నొకప్పుడనుభూతముచేసిననుకూడ, ఎన్నడును నిరాశంజెందబోను.

నీ తి ప ర త్వ ము :

అక్రమ మార్గమున ధనార్జనమొనర్చు వర్తకుని కంటెను, న్యాయవాదికంటెను, వైద్యునికంటెను, నిరక్షర కుక్షియగు కార్మికుడు హెచ్చు నీతిమంతుడు కాగలడు.

నూ లు :

మీలో ప్రతిస్త్రీయు తీరిక చిక్కినప్పుడెల్ల నూలువడక వలయును. బాలురు, బాలికలు, పురుషులునుకూడ నూలు వడకవలయును... రెండువందల సంవత్సరములకు పూర్వము భారతస్త్రీలు స్వదేశమునకు కావలసిన నూలును మాత్రమే గాక విదేశములకు బంపుటకు కూడా వడకియుండిరి. ముతక నూలునేగాక ప్రపంచములోనికెల్ల సన్ననినూలును వడికిరి. మన పూర్వులు వడికిన నూలువంటిదానిని వడుకుట కింకను ఏయంత్రమును సమర్థమైయుండలేదు.

న్యా య ము :

హింసయొక్క ఆధారముచేత సాధించుకొనిన న్యాయము అన్యాయమునే కళంకితముచేయును. న్యాయము లేకుండ శాంతిని సంపాదించుట దుస్సాధ్యము.

శాంతియుతమగు ప్రపంచము న్యాయపూరితమై యుండును. న్యాయముతోడ నొప్పు ప్రపంచము శాంతితో నిండియుండును.

అర్థశాస్త్రములోనికెల్ల, అర్థశాస్త్రము న్యాయ శాస్త్రమే. ప్రజలు న్యాయముగ వర్తించి నీతిమంతులై యుండునంతవరకు సుఖవంతులుగ నుందురు. తద్భిన్నమగున

దంతయు వ్యర్థమగుటేగాక, సరాసరి వినాశమునకు దారి దీయును.

పట్టణవాసి స్వార్థము :

భారతమాత తన యేడులక్షల గ్రామములందు దర్శన మిచ్చును గాని, కొలదిపాటి తన పట్టణములందును, నగరము లందును దర్శనీయకాదు... పట్టణవాసి సాధారణముగా తన స్వార్థమునకై పల్లెలను వినియోగించుకొనుచున్నాడు. ఇంతే ల ? పల్లెలందు పాటుపడువారి నోటికడనుండి తిండిని లాగు కొని తాను బ్రతుకుచున్నాడు.

ఇప్పుడు వారు కోల్పోయియున్న పరిశ్రమలను, కళను పునరుద్ధరణము చేసికొను ప్రోత్సాహము నొసగి వారుత్పత్తి చేయువానిని సత్వరము వినియోగము చేసికోగలమని భాసట యిచ్చుటతప్ప నగరనివాసికి తాను ప్రాయశ్చిత్తము చేసి కొను మార్గము వేరులేదు.

పతితులకు నాశ :

నావంటివాడే మలిన సంకల్పముల తప్పించుకొనలేన ప్పుడు ఇతరులకేలాటి ఆశయు నుండబోదను వాదనకు దిగ నేల ? ఒకప్పుడు కామపరతంత్రుడై యుండిన గాంధియే నేడు తనభార్యకు మిత్రుడై, సోదరుడై మెలగజాలగా, ఎట్టి సుంద రాంగియగు తరుణినైనను తన తోబుట్టువుగా, తన తనయగా చూడగలుగగా, ఎంతటినీచునకైనను, ఎంతటి పతితునకైనను ఆశలేకపోదని యేల వాదింపరాదు? అంతటి దుష్కామ

పూరితునెడ భగవంతుడు కరుణజూపగా, ఇతరులకు వాని కరుణ కఱవై పోదు.

పరమాణుబాంబు :

ఇతరమగు ఏసాధనమువలనను చేకూరజాలనంతగా పరమాణుబాంబువలన అహింసచేకూరగలదని అమెరికా మిత్రులు వాదించుచున్నారు... ఒకడు డోకువచ్చునంతగా మిఠాయిని మెక్కి ఆవికారము తగ్గగానె, అత్యుత్సాహముతో తృప్తితీర మరల మిఠాయిని తినుట ప్రారంభించి మరల ఆవికారమునకే లోనగును.

పరమార్థము :

మనము బంగారమునకంటే భగవంతునకు హెచ్చు భక్తి చూపుదుమేని భాగ్యభోగ్యముల ఆడంబరమునుకన్న నీతికి నిలువబడుటలో నిర్భయమును హెచ్చుగ జూపునెడల, సైనిక బలగములతో ధనరాసుల సంపాదించి రక్షించుటకై ధీరత్వమును పూనుటకు మారుగా ధర్మభంగమున కోర్వక పోరి ప్రాణాల బలియిత్తుమా, మనజన్మలు ధన్యములగును.

తనహృదయమును, తనచేతులను ఉపేక్షచేసి, తన బుద్ధిని, తనమెదడును బలపరచుకొనువాడు వివేకహీనుడు.

కాయకశ్రమకు దూరమగు బౌద్ధిక విద్య క్షుద్రము; పరాన్నభుక్కుల జేయును.

పరహింస :

తాము చేయు దుష్కార్యము ఇతరులను బాధింపదను కొనినను, తమనుమాత్రమే బాధించుననుకొనినను, అదియేదో

విధముగ తోడిజీవులకు అపకారమును, తద్వారమున హింసను కల్పించి తీరును.

పరిపాలన:

బాధ్యతాయుత పాలనము పేరుకుమాత్రమే యగు నెడల, నిష్కపటముగా పూర్తినిరంకుశ పరిపాలన జరిగినప్పటి కంటె అధ్వానముగ నుండును. నిరంకుశపాలనము ఏతరగతి వారి వోట్లమీదను ఆధారపడునది కాకపోవుటచేత, ఎల్లరి యెడల పక్షపాతము లేకుండనుండగలదు.

పరోపకారము:

సర్వజనులును సర్వజీవులకును సకల పరిస్థితులందును చేయగలుగుదురు. తన ఉన్నతాదర్శము పరోపకారమని తలంచు నరుడు గొప్పనీతిపరుడగును.

ప్రకటనలు:

నేటి ప్రకటనలనిన నా కసహ్యము. వాని పోషణమున వార్తాపత్రికల నడుపుట అవినీతిపని.

ప్రకృతి:

మహాదేవదేశాయి, రామకృష్ణ పరమహంస మున్నగు వారు అనుభవించిన వ్యాధులకు కారణము ప్రకృతి నియమముల లోపమనుటకంటె, వారు ప్రకృతినియమధిక్కార మొనరించిరనుట సమంజసముగా నుండును...నా వ్యాఖ్యానము రామకృష్ణపరమహంసాదుల ఔన్నత్యమును ఏ విధమునను కించపఱచునది కాదు.

ప్రకృతి వైద్యము :

రామనామము మినహా యితరమంతయు ప్రకృతి వైద్యమునకు భిన్నము...

సహజమైన పాంచభౌతిక చికిత్సలను అధిగమించి యే వైద్యుడు తన పెరటిలో పెరిగెడి లేక స్వయముగ పెంచెడి మూలికలను స్వార్థరహిత సేవాపరతంత్రతతో ధనమును కాంక్షింపక వ్యాధుల నివారించుటకు వినియోగించునో, అట్టి వైద్యుడు మాత్రమే ప్రకృతి చికిత్సకుడనని చెప్పుకోనర్హుడు. అకుంఠిత విశ్వాసము, నిరవధిక భక్తిశ్రద్ధలు రామనామ ప్రభావమునకు మూల కందములు.

ప్రచారము :

సోషలిస్టులు, కమ్యూనిస్టులు ఆర్థిక సమత్వమును నెలకొలుపుటకు తాము నేడేమియు చేయరట. అందు కనుకూలించు ప్రచారమును మాత్రము సాగింతురట. రాజ్యాధికారము కైవశమైనప్పుడు బలాత్కారముగా సమత్వమును విధింతుమందురు. అందుమూలాన ప్రజలలో విద్వేషములు పుట్టి తమ కోరిక నెరవేరునని వారి విశ్వాసము.

నా పద్ధతి అదికాదు. రాజ్యాధికారము ప్రజల అభిమతమును పాలించుటకే. వారేమి చేయవలయునో విధించి, అటులచేయ బలాత్కరించుట తగదు.

ద్వేషమునకు మారుగా ప్రేమశక్తులను ప్రేరేపించి, ప్రజలను నా దృక్పథమునకు త్రిప్పుకొని, దాక్షిణ్య రహిత

ముగా నడిపి, ఆర్థిక సమత్వమును సాధింతును. ఆ పని నిమిత్తమై నేను పేదలలో పేదవానిగనే నుండవలయును.

ప్రత్యక్షము :

భగవంతుడు భక్తునియొక్క అత్యల్ప చర్యలందు సైతము ప్రత్యక్షము కాగలడు. మన పంచేంద్రియముల ద్వారమున లభింపగల అనుభవములను మించి, దృఢతరమును, సుస్పష్టములునైన ప్రత్యక్షానుభవము ద్వారమున మాత్రమే అట్టి ప్రసన్నత సాధ్యము కాగలదు. మన కెంత సత్యములుగ కాన్పించినను, ఇంద్రియానుభవములు మిథ్యలును, మోహజనకములును కాగలవు; కాగలవనుటే కాదు తఱచుగా అవి అట్టివే యైయుండును... అంతరంగమునందు యథార్థముగ భగవత్సాక్షాత్కారమును అనుభూతిచేసిన వారియొక్క పూర్తిగ రూపాంతరమందిన శీలమువలనను, చర్యలవలనను తప్ప, బాహ్యాగోచరముగు నిదర్శనములవలన ఆ అనుభూతి రుజువుపడునది కాదు.

ప్రభుత్వంవిధి :

ప్రయోజనకరముగు కర్మచేయు ప్రతి కార్మికునకును తారతమ్యము లేకుండ చాలినంత కూలి దొరకితీరవలయును. అట్టివాని కుటుంబమునకును చాలినంత కూడు, గుడ్డ దొరకునటుల చూచుట దొరతనమువారి కనీస ధర్మమగును. ఈ మాత్రమునకు పూచీపడని ప్రభుత్వము ప్రభుత్వమేకాదు; అరాచకమే.

ప్రయోజనము :

విద్యామందిరములు, కళాశాలలు అనినంతనే నిరసనము చూపు నరుడనుకాదు నేను. వానివలని ప్రయోజనము లేకపోలేదు. మనము వానిని దుర్వినియోగము చేయుచున్నాము. దుష్ప్రియోగములు చేసి, వానినే ప్రధానములుగ పాటించుచున్నాము. ఉచిత జ్ఞానార్జనమునకు గల పెక్కు సాధనములలో అవి కొన్ని; సామాన్యమగునవి కాగలవు.

పాకిస్థానము :

గాఢ విశ్వాసముతోడను, శాధ్యతతోడను, విషయపరిజ్ఞానముతోడను, కాంగ్రెసువారు పాకిస్థాన నిర్ణయమునకు అంగీకరింపవలసినవారగుచున్నారు. వారీ తీర్మానమును త్రోసిపుచ్చినయెడల, దేశములో అంతఃకలహములు, అల్లరులు, ప్రజ్వరిల్లవనెడు గట్టినమ్మకము ఉండునేని, ఈతీర్మానమును నిస్సంకోచముగా నిరాకరింపవచ్చును... ఇప్పుడంగీకరింపబడు పథకము ఏలాటిదైనను కానిండు; శ్రేష్ఠమైనది కాదనుట నొప్పుకోవలసినదే... హిందూ ముసల్మాను మతముల రెంటి పరీక్షార్థమైయే ఈపథకము వచ్చినది.

పాకీపని :

పాకీవాండ్రు అశుద్ధపు తట్టలను మోసికొనిపోవుట చూచునప్పుడు ఏవగింపు పుట్టును. కాని పాకీపనిని ఒక కళనుగా మార్చవచ్చును. మలమును తొలగించు విధానము, పనిముట్లు పరిశుభ్రముగ నుండవలయును. నేనుపయోగించు

మరుగుదొడ్డి యేమాత్రము కంపనునదిలేక పరిశుభ్రముగ నుండును. నేను స్వయముగ శుభ్రపరతును.

మరుగుదొడ్డిచాటున గూర్చుండి పాకీవాండ్రు తిండ్లు తిందురు. ఆ దృశ్యము హృదయ విభేదకముగ నుండును. వారికి అంతకన్న మాననీయమగు పనిని చూపగల్గుట మీకు అసాధ్యముకాదు.

నాదృష్టిలో పాకీవాడును బ్రాహ్మణుడును, నీతివిలువ యందు సమానులే. వృత్తిభేదము గౌరవభేదమునకు హేతువు కాదు.

బ్రాహ్మణుడు లేకున్నను జాతి బ్రతుకగల్గునుగాని, పాకీవాడులేనిది బ్రతుకజాలదు.

మురికి గౌరవహీనముకాదు. బిడ్డయెడ పాకీపనిచేయు తల్లి పూజనీయకాదే?

తల్లి చేయునది శుద్ధిక్రియ; సమాజమునెడ ఆ శుద్ధి క్రియజేసి ఆరోగ్యమును సంరక్షించునతడు పాకీవాడు.

బ్రాహ్మణుడు సంఘముయొక్క ఆత్మకు ఆరోగ్యమును గూర్చును; పాకీవాడు గాత్రమునకు ఆరోగ్యమును గూర్చును. గాత్రశుద్ధి ఆత్మశుద్ధికి ప్రథమ సాధనము. నేడిరువురును తమ ఆదర్శమునుండి పతితులైరి.

పాకీపనిని హీనముగనెంచి సంఘము పతనమైనది. సంఘము ఆయురారోగ్యభాగ్యభోగ్యములను, ముక్తిని, బడయనెంచుచో పాకీవాని నుద్ధరింప గావలయును.

డాక్టరునకన్నను పాకీవానికి ఆరోగ్యశాస్త్రమును మిన్నగ గఱపవలయును.

పురీషమును అమృతముగమార్చు విద్యను పాకీవానికి నేర్పవలయును.

పాఠశాల:

యోగ్యమౌ గృహమునకు సాటిరాదగిన పాఠశాల లేదు. నీతిమంతులగు జననీ జనకులకు సములుకాగల ఉపాధ్యాయులులేరు...

పాఠశాలలు:

మనపాఠశాలలు, కళాశాలలును మనను ధీరులగావించుటకు మారుగా దీనులను, పిఱికిపందలను, కర్తవ్యవిమూఢులను, నిరర్థకులను చేయుచున్నవి. ధీరత్వము దంభోక్తులలో లేదు; పరతిరస్కారములలో లేదు; బెదరక ప్రతిదానికిని కాలుదువ్వుటలో లేదు. సాంఘిక కార్యములందుగాని, రాజకీయములందుగాని, మతసేవయందుగాని, ప్రతిఫలాశలేకుండ, ధర్మానుసరణముచేయుటయందుండును. ధీరత్వము మాటలోగాక చేతలలో ప్రకటనమగును. ఇది నా దృఢవిశ్వాసము.

పాపము:

'పాపమును ద్వేషించు; పాపిని ప్రేమించు' అను ధర్మసూత్రము గ్రహించుట తేలికయేగాని, బహుఅరుదుగా అనుసరింపబడుచున్నది. అందుమూలాననే ప్రపంచములో విద్వేషవిషము ఇంతగా వ్యాపించుచున్నది.

దాచిపెట్టిన పాపము సంఘదేహమునంతను దోష మయముచేయు విషమువంటిది. ఆ విషము ఎంతత్వరితముగ వెల్రిగక్కి-వేయబడిన సమాజమున కంతమంచిది.

మన పాపములు ప్రాయశ్చిత్త వైదములును లేకుం డనే, కేవలము భగవంతుని నమ్ముకొనుటచేత కడిగివేయ బడుననుటకు, "నన్ను శరణువేడువాడెవడును నాశమందడు" అను భగవంతుని మాటలు ప్రమాణములనుట పొరబాటు. ఎవడు విషయప్రలోభములకు లొంగక పెనగులాడుచు కన్నీటి ధారలొలుక పశ్చాత్తప్తుడై దైవమునకు అభిముఖముగ మరలునో, అతడుమాత్రమే కనికరింపబడుననుట నిశ్చయము.

పా రా య ణ ము లు :

కేవల యాంత్రికచర్యలు కానియెడల పఠనములు మహనీయ ఫలితార్థముల నొసగగలవు. కావున జపమాల కేవల మూఢాచారమని నేనన. చంచలబుద్ధిని పవిత్రీ భూతముచేయుటకు అదొక యుపాయము. అనుదిన పారాయ ణములు మఱొకతరగతిలో చేరును. శ్రద్ధాళువగు ఆత్మాన్వే షికి తన జీవితసరళిని సరిదిద్దుట కేర్పడిన ఏకాదశవ్రతనియమము లకు తాను బద్ధుడై యున్నటుల దెలుపు శ్లోకపారాయణము, అతడు నిద్రనుండి లేచునప్పుడును, నిద్రింపబోవునప్పుడును ప్రతిదినము వానికి హెచ్చరికగొలుపు సాధనముకాగలదు... దుర్బలాత్ములకు, చంచలమనస్కులకు ప్రమాణస్వీకార ములు, దుర్బలశరీరములకు బలవర్ధక లేహ్యములవలె నుపక రింపగలవు.

తప్పును గుర్తించుటన దానిని మరలచేయకుండు నిశ్చయదీక్ష కాగలుగునెడల, అయ్యది సమర్థమగు తపస్సే. అట్టినరుడు తన దురభ్యాసములను, పాము తనకుబుసములను రాల్చివేయునటుల, విసర్జించివేసి పవిత్రుడగును....

కాని మరలమరల దోషములజేయుచుండు జనుడు వానినుండి పునీతుడు కాజాలడు.

ప్రాణార్పణ :

తనప్రాణమును ఎప్పుడు ఎట్లు అర్పణచేయవలయునో యెఱుగనివానికి, బ్రతుకుటఎట్లో తెలియనట్లే.

ప్రార్థన :

ప్రార్థనమనగా దేనికో ఆకును వేడుకొనుట కాదు. ప్రార్థనము ధర్మనిర్వాహణమునకై సంసిద్ధపడు పూనికయే.

తనలోని ఆత్మశక్తిని పురిగొలుపగోరువాడు, ప్రార్థన చేయువాడే.

నేనేకార్యమును పూనుకొనినను ప్రార్థనచేయక ప్రారంభించుటలేదు.

దేవునికి నైవేద్యములుపెట్టి లాలింపజాలము. సత్ప్రవర్తన మొక్కటియే వానిని ప్రీతునిచేయు.

విశ్వవ్యాప్తమా ప్రేమ ప్రతి రామ (దైవ) భక్తునికిని అవసరము. హిందూమతముగాని, మహేమతముగాని చిరకాలము వర్ధిల్లుటకు ప్రేమసూత్రమే ఆధారము. అట్టి అఖండప్రేమ శూన్యమయ్యెనా హిందూమతముగాని, మహేమతముగాని వినాశమందకతీరదు.

నేను ఇంకను దేనితో పూర్ణముగ ఐక్యానుభూతిని పొందలేకయుంటినో, అట్టి నన్ను గురించియే, అనగా నాయొక్క సత్యాత్మను గురించియే, నా అనల్ప స్వస్వరూపమును గురించియే నేను విన్నపము చేయుచుంటిని. సమస్త భూతములను తనయందు ధరించియుండు పరమేశ్వరునిలో లీనమగు కొఱకైన నిరంతరాకాంక్షయే ప్రార్థనమని మీరు అభివర్ణింపవచ్చును. ప్రార్థనమనగా నిజముగా తనలోని పూర్ణమగు ఆత్మయొక్క ధ్యానము.

ఘనులందును, బలాఢ్యులందునుకంటె, తనసృష్టి యందలి దీనులగువారియందే భగవంతుడు హెచ్చుగా ప్రత్యక్షమగుచుండునని నేనెఱుగుదును.

నా చేతగల ఘనతరాయుధము మౌనముగా నేను చేయు ప్రార్థనయే.

ప్రార్థనము అనగా మన దుర్బలతను, మనలోపములను వెల్లడించుటే. భగవంతునకు అనంతమగు నామములు కలవు. అనవచ్చును; లేదా ఆయనకు పేరే లేదనవచ్చును. భగవంతుడు అంతరంగవాసి; సర్వశక్తి సంపన్నుడు ... మన అర్హతను అనుసరించి ఆయన ప్రసన్నత చూపుచుండును. ఆయనను ప్రార్థనచేయువాడు పెదవులతోగాక, హృదయముతో చేయవలయును. ఆహృదయమును నిర్మలముచేసికొనవలయును. అచంచల విశ్వాసము పూనవలయును. రాముడు హనుమానుని పెదవులమీద నుండువాడుకాడు. అతని నిర్మల హృదయమందలి సింహాసనమున అధివసించియుండును. తన

పీఠమునుంచుకొనుటకై తోడిమానవుల సేవనొనర్చువారి పవిత్ర హృదయములను, భగవంతుడు తానె వెదకి యేర్చుకొనును.

ప్రార్థనమనగా పెదవులతో చేయునట్టి ఉచ్చారణ కాదు. ప్రార్థనము అనగా అంతరంగమునుండి వచ్చుచు, ప్రతి మాటయందును, ప్రతిచేతయందును, ఇంతేల నరుని ప్రతి సంకల్పమునందును, ప్రకటితమగునట్టి హృదయావేదనయే ... తమ యందు అధివసించి భగవంతుడున్నాడను జ్ఞప్తితో నిండిన వారికి కర్మచేయుటయే ప్రార్థించుట యగును. వారి జీవితమే ఒకనిరంతరప్రార్థనము, లేక ఆరాధనమ్ము యగును.

మన నిస్సహాయతను గుర్తించి సర్వమును భగవంతుని మీదనే విడిచి, వానిమీదనే ఆధారపడి జీవింపవలసిన వారమని తెలిసికొనుటయొక్క ఫలితార్థమే ప్రార్థన. ...

మనము తోడిమానవులను సేవించుకొనుటకై పుట్టి యున్నాము. మనము కడుజాగరూకులమై మెలగినగాని, ఆసేవను సక్రమముగా చేయజాలము. మనహృదయములో తిమిరశక్తులకును, ప్రకాశ శక్తులకును సదా ఎడతెగని పోరాటము జరుగుచున్నది. ప్రార్థనమనెడు కవచమును ఒక్క క్షణము విడిచినవాడు తిమిరశక్తులచే హతుడై పోవును.

ప్రార్థన నా జీవరక్షగా నున్నది. అది లేనియెడల చిర కాలము క్రిందటనే నేనొక వెఱ్ఱివాడనై పోయి యుందును. భగవంతునియందు నావిశ్వాసము పెరిగినకొలదిని ప్రార్థన కొఱకగు తీవ్రవాంఛ అడంపరానిదై వచ్చుచున్నది.

పి డి వా ద ము :

మతమనునది సంకుచితమగా పిడివాదముకాదు. బాహ్యకర్మ కలాపమునుగాదు. మతమనగా భగవంతునియెడ అచంచలమగు విశ్వాసము. వాని సన్నిధానముయొక్క అనుభూతి; పునర్జన్మము కలదనెడు గట్టి నమ్మకము. సత్యమునందును, అహింసాధర్మమునందును అచంచల భక్తిగలిగిన వర్తనమే మతము.

కాని నిత్యజీవితచర్యలను సరకుగొనక వాని సమస్యాపరిష్కారమున దారిజూపని మతమును 'మతము' అనదగదు.

హేతువాదమునకు అంగీకృతము కానట్టియు, నీతివర్తనమునకు విరుద్ధమగునట్టియు మతమన్న నేను తిరస్కరింతును.

పు న ర్వి వా హ ము :

భార్యావియోగమైన పురుషునకు పునర్వివాహము నందెంత అర్హత కలదో, భర్తృవియోగమైన స్త్రీకి పునర్వివాహము నందంతటి అర్హత కలదని నే నెన్నిసారులో చెప్పియున్నాను. ఐచ్ఛిక వైధవ్యవ్రతమనునది హిందూమత మొసగిన వెలలేని వరప్రసాదము; నిర్బంధ వైధవ్యమును నదొక క్రూరశాసన మనవలెను. యథార్థమగు హిందూ వితంతువు అగణితమగు అదృష్టరాశియే యని నా భావము. రామాబాయి రణదేవువంటి వితంతువు అటువంటి అంతులేని వరాలరాశియే.

పురుషార్థము :

జీవుడు దేవుడు కాడు; కాని జీవుడు దేవుని తేజస్సు నుండి వేఱువస్తువు కాదు. ఎవనియందు తన యంశమునకు మించిన ధర్మతత్వజ్ఞానము కలదో అతడే ప్రముఖావతారము.

మనుష్యుడు భగవత్స్వరూపుడు కానంతవఱకు ఆత్మ శాంతిని బడయడు. నరుడు ఈశ్వరస్వరూపుడగుటకు చేయు ప్రయత్నమే పురుషార్థము.

ధర్మము, అర్థము పరస్పరము విరుద్ధవిషయములనియు, వాణిజ్యాది లౌకిక వ్యాపారములందు ధర్మమునకు స్థానము లేదనియు, ధర్మము కేవలము ముముక్షువుల కొఱకేర్పడిన దనియు తలంచు భ్రాంతిని గీత నివారించుచున్నది.

గీతచెప్పు యజ్ఞమున హింసాసంబంధము ఇసుమంతైన లేదు. అందు జపయజ్ఞమే యజ్ఞములకు రాజని చెప్పబడినది. ముఖ్యముగ పరోపకారమునకై శరీరమును వినియోగపఱచు టయే యజ్ఞమున కర్థమని గీత మూడవ అధ్యాయము బోధించుచున్నది.

పూర్ణస్వార్పణము :

మనము పొందదగు యథార్థమగు స్వేచ్ఛకు పణ ముగా, సంపూర్ణ స్వార్పణమునకు కొదువపడు దేనిని దేవుడు కోరడు. అటుల నరుడు అహంకార శూన్యుడు కాగనే, తాను సకల జీవుల సేవయందు నిమగ్నుడైనట్లు తెలిసికొనును. ఆ సేవ వానికానందము గొలుపును; అయ్యది వానికి క్రీడా కార్యమగును. అతడొక నూతన పురుషుడగును. భగవంతుని

సృష్టిలోని ప్రాణులసేవయందు శ్రమించుటం దెన్నడును అత డలసట నందడు.

ప్రేమ :

దుండగీండ్ర మధ్యకు ఉరుకండి. వారి ఉన్మాదమును శమింపజేయు ప్రేమధారలను ఒలికించి సమ్మతిపఱుప యత్నించుడు. విఫలురైతిరా ప్రాణమ్ము లర్పింపుడు. మధ్య మాని వేసి వార్తలు తెలుపుటకైన తిరిగిరాకుడు.

సత్యమనగా ప్రేమ. అది అఖండమై పఱగును. మిత ప్రజ్ఞుడగు నరుడు దానిని ఎన్నడును సంపూర్ణముగా తెలిసికొనజాలడు. ఐనను మనకు దారిచూపుటకు చాలునంతవరకు అది మనకు తెలియుచునేయుండును. దాని ఆచరణయందు మనము పొరబడుచున్నాము. నరుడు స్వయంప్రభుతగల జీవి. తప్పులు చేయు అధికారమును, ఎన్నిసార్లు చేసిన అన్నిసారులు వానిని దిద్దుకొను అధికారమును వానికి గలదు. అదియే వాని ప్రభుత. ప్రతివాడును తుదిని తనకుతానె శాసకుడుగ నుండవలయును.

ప్రేమాభిమానములు :

కచ్చితముగా లెక్కగట్టబీలగు ఆవిరి, కొంతశక్తి లేక మణోబలమువలన నడుపబడు యంత్రమువంటివాడు కాదు నౌకరు. అతడు హృదయప్రేరణవలన నడుపబడు యంత్రము వంటివాడు.... ఈవిచిత్ర యంత్రమువలన డబ్బిచ్చిగాని, ఒత్తిడిచేసిగాని, అధికమగుపనిని చేయించుట సాధ్యపడదు. ప్రేమాభిమానమనెడు సక్రమమగు బొగ్గువేసి దానికి (మానవ

యంత్రమునకు) హృదయ ప్రేరణమను శక్తిని సమకూర్చి పెట్టిన మాత్రమే అటుల చేయింపనగును.

పొగత్రాగుట :

సకాలములో దానిఅనర్థము తెలియరాని కారణము చేత, పొగత్రాగుట కల్లుత్రాగుటకంటె తక్కువపాపమన రాదు. అది వినయవర్తనమును నాశము చేయుచున్నది. మాననీయమనెడు భ్రాంతిలో పడవేయుచున్నది. ఒక్కసారి దానికి వశుడైనవ్యక్తి, యిక తెప్పరిలజాలడు. నోటినుండి దుర్వాసన వెలువడును. పండ్లుచెడును. గుండెయు, ఊపిరితిత్తులును రోగగ్రస్తములగును. కొన్ని సందర్భములలో దానివలన క్షయవ్యాధి కలుగును. బీడీలు, సిగరెట్లు కాల్చుట సభ్యత యను భ్రమ సంఘము నావరించుచున్నది. అదెంతయు రోత చేటు.

పొగాకు మానవుని బుద్ధిని బండబారజేయునని టాల్‌స్టాయిగారు స్వానుభవమువలన చెప్పినమాట. బుద్ధిపూర్వకములగు ఘోరకార్యములనేకము పొగద్రావిన మత్తుచే కావింపబడెనని, నిదర్శనములను పెక్కింటిని ఆయన చూపి యున్నాడు.

బలము :

దార్ఢ్యము అనివార్యమని భావముకాదు. మాంసమయ శరీరముయొక్క భోగరాగములు తొలగుటతో, కండర బలముపైని వాంఛ సహజముగ తొలగిపోగలదు.

బ్రహ్మచర్య వ్రతస్థుడు రుచులకు లొంగక, జిహ్వను అదుపులో పెట్టుకొని, బ్రతుకుటకు తినవలయునేగాని, తినుటకు బ్రతుకదగదు.

బహిష్కారము :

తనకు ఐహికముగగాని, ఆముష్మికముగగాని పతనమును గూర్చు విషయములనెల్ల నరుడు బహిష్కరింపవలయును.

బ్రిటిషువస్త్రబహిష్కారమునగాని, బ్రిటిషు వస్తు బహిష్కారమునగాని ద్వేషభావముండనగును. విజాతివస్త్ర బహిష్కరణమున స్వజాతీయుల వృత్తి రక్షణ విధియున్నది. మిల్లు గుడ్డల బహిష్కరించుటయు అటువంటిధర్మమే.

యంత్రసిద్ధ వస్త్రబహిష్కరణకు మూలము ప్రేమ. సకలవిదేశీవస్తు బహిష్కరణకు మూలము ద్వేషమగును.

యంత్రసిద్ధ వస్త్రమును ధరించుటలో హస్తకర్మ పోషణ ధర్మము భంగపడుచున్నది; దానిని బహిష్కరించుటలో ధర్మరక్షణమున్నది.

కాంగ్రెసుకు బ్రిటిషువస్తు బహిష్కరణము తాత్కాలికము రాజకీయపుఎత్తు కానోపును. అందు దేశీయులవృత్తి పునరుద్ధరణధర్మము లోపించినచో, అదియు ద్వేషభావముచే కలుషితమై పోగలదు.

బ్రహ్మచర్యము :

బ్రహ్మచర్యము అనగా శబ్దార్థము భగవత్సాక్షాత్కారమునకు దారితీయు జీవనవిధానము అని. ఆ సాక్షాత్కారము

ఇంద్రియ నిగ్రహములేక సాధ్యపడదు. అన్ని ఇంద్రియముల నిగ్రహము అనగా (జీవ) ఆత్మ సంయమనము అన్నమాట.

బ్రహ్మచారికి విశేషము ఆహారమక్కఱ యుండదు. ఐనను చాల శరీరశ్రమ నోర్వగలడు. మానసిక శ్రమవలన అలసిపోడు. సామాన్యపు వృద్ధాప్య చిహ్నములు వానియందు కాన్పింపవు. అవసానకాలము వచ్చినప్పుడు పండుటాకు వలెనో, పక్వమైన ఫలమువలెనో, అనాయాసముగా, సర్వేంద్రియములపాటవముగల్గియే, దేహత్యాగముగావింపగలడు... వయసుమీరినకొలదిని వాని బుద్ధి, శక్తి వికసింపుచు శక్తివంతమగుచుండును. బ్రహ్మచర్యమెన్నడును ఆరోగ్యభంగకరముకాదు; కేవల బాహ్యనిరోధము అటులకానగును.

బ్రహ్మచర్యమనగా వీర్యరక్షణమని సాధారణముగా అర్థముచేయుదురు. కాని వీర్యరక్షణమాత్రముచేత పూర్ణ బ్రహ్మచర్యసిద్ధిలభింపదు. బ్రహ్మసాక్షాత్కారము సిద్ధింపదు.

యథార్థమగు బ్రహ్మచర్యమనగా బ్రహ్మాన్వేషణమే. బ్రహ్మాన్వేషణము సర్వేంద్రియ నిగ్రహములేనిది ఫలింపదు. స్త్రీగాని, పురుషుడుగాని బ్రహ్మచర్యవ్రతముపూని సర్వవ్యసనములనుండి విముక్తిపొందనగును.

మనసుచే, వాక్కుచే, కాయముచే పూర్ణ బ్రహ్మచర్యవ్రత పాలనముచేయుట నరునకు అసాధ్యముకాదని నాదృఢ విశ్వాసము.

బిచ్చము :

ఏదోయొక ధర్మమార్గాన కష్టపడి సంపాదనచేయని బిచ్చగానికి, ఉచితముగా ఆహారముపెట్టు ఆచారమును నా అహింసాధర్మము సహింపజాలదు.

నిర్విచారముగ బిచ్చముపెట్టు ఆచారము జాతికి పతనమును కూర్చినది. బద్ధకము, సోమరితనము, కపటవేషము మున్నగుణాలని, దోషవృత్తిని సయితము పురికొల్పుచున్నది.

అపాత్రులకు దానముపేర బిచ్చములు పెట్టుటవలన దాతలకు ఐహికాముష్మికముగ పుణ్యము ఏమాత్రమురాదు.

నెట్టిగా బిచ్చమిడుటకంటె ఆరోగ్యవంతమగు పరిశుద్ధ వాతావరణముగలచోట కర్మశాలలు నెలకొల్పి, బిచ్చమెత్తు స్త్రీ పురుషులకు పనులు కల్పించి పోషించుటెంతయు ధర్మ సమ్మతమగు యోగ్యతర కార్యమగును.

భక్తి :

గాలిలేకపోయినను నేను జీవింపగలను గాని, భగవంతుడు లేకుండ జీవింపజాలనని నేను సాక్ష్యముగూడ నిచ్చుచున్నాను.

భగవంతునియందు నాకుగల విశ్వాసమును భంగపరచితిరా, నేను చచ్చినట్లే.

భక్తుడు :

భగవంతుని ప్రేమించు నతనికంటె, తోడిమానవుల ప్రేమించి సేవించుట ద్వారమున, దేవుని సేవించువారిని

దేవుడు ప్రేమించును. దేవునిచే ప్రేమింపబడగల అర్హుడే యథార్థమగు భక్తుడు.

భ గ వం తు డు :

భగవంతుడు నరుని పోలువాడని నాభావముకాదు. నామట్టుకు నాకు సత్యమన భగవంతుడే. ఇహలోకమున పాలకుడును, వాని శాసనమును వేఱు వేఱైనటుల, భగవంతుడును, భగవంతుని శాసనమును (సత్యమును) భిన్నభిన్న వస్తువులుగాని, విషయములుగానికావు.

నావిషయమున భగవంతుడనగా సత్యమే, ప్రేమయే. భగవంతుడే నీతియు, ధర్మమును. భగవంతుడన నిర్భయత్వమే. భగవంతుడు ప్రాణవిజ్ఞానములకు మూలాధారము. ఐనను ఆయన వీని అన్నింటికిని అతీతముగ దూరమున నుండును.

భగవంతుడన అంతస్సాక్షియే. భగవంతుడు నాస్తికుని యొక్క నాస్తికతత్వమే అనవచ్చును. ఏలన, భగవంతుడు అపారప్రేమతో నాస్తికునిగూడ మననిచ్చుచున్నాడు.

భ గ వ ద్వి శ్వా స ము :

ప్రతివానికిని భగవంతునియందు విశ్వాసము కలదు. కాని ప్రతివానికిని ఆ విషయము తెలియదు. ఎట్లన, ప్రతివానికిని తనయందు విశ్వాసము కలదు. దానిని అనంతముగా పెంచుచో, అదియే దైవము. సచేతనమగు సర్వముయొక్క మొత్తమే దేవుడు. మనము దైవముకాదు గాని మనము దైవాంశమే. మహాసముద్రమునందలి జలకణముల బోలియున్నాము. ఒకకణమును సముద్రమునుండి వేఱుపఱచి,

కొన్ని ఆమడల దూరము విసరి వేసితిమనుకొనుడు. అది తన పరిసరములనుండి విడివడి, నిస్సహాయ దశలో పడిపోవును. సముద్రముయొక్క ప్రభావమును, గాంభీర్యమును అనుభూతి చేయజాలదు. ఐనను ఎవరేని, అదిసముద్రముయొక్క అంశమే నని దానికి చూపగలుగునెడల, దాని విశ్వాసము పునరుద్ధృతమగును. అంతట ఆనందాతిశయముతో అది నృత్యము చేయగల్గును. మహాసముద్రముయొక్క మహిమయు, పూర్ణ సత్వమును దానియందు ప్రతిబింబింపగల్గును.

భగవంతుని ఉనికి:

ఏ అధిభౌతిక శక్తియొక్క యునికినిగుఱించియైనను నేనెఱుగకున్నను, లేక దానిని నేను లేదనినను ప్రయోజనము లేదుగదా? అదే విధమున భగవంతుని, భగవంతుని శాసనమును నేను గుర్తింపకున్నను, లేదని వాదించినను వాని శాసనము నుండి నన్నేదియు తప్పింపజాలదు.

శరీరమును నిర్జించిననే తప్ప భగవంతుని ముఖాముఖిని చూచుట సాధ్యపడదు. భగవంతుని ఆలయమను భావముతో శరీరమునకు సంబంధించిన కార్యములను నిర్వహించుట యొక విషయము; మాంసమయ శరీరముగ దానికి సంబంధించిన కార్యముల విసర్జించుట వేఱొక విషయము.

భగవంతుని ఓర్పు:

భగవంతుడు ఓరిమిగలవాడు. మిగుల క్షమ జూపును. అప్పుడప్పుడు హెచ్చరికల జూపుచు, వానిని సరకుగొనక క్రూరులు తమ వినాశమును తామె కూర్చుకొనుచున్నను అవకాశము నిచ్చును.

భ య ము :

నరుని గుటించిన భయమంతటిని పోగొట్టుకొనినాడ నని నేను గట్టిగా నమ్ముచున్నాను. భగవంతుడు సర్వ వ్యాప కుడై యుంటను నేను గ్రహించినాడను.

భా గ్య ము :

నిజమునకు నరుల అండయే భాగ్యమగును, గాని బంగా రును, వెండియు సంపదకాదు.

భా రీ యం త్ర ము :

భారీయంత్రములవలని అధికోత్పత్తిని అమ్ముకొనుటకై యితర దేశములతో పోటీపడి, సదా విరోధిభయముతోడ, శాంతివిహీనమగు బ్రతుకే బ్రతుకవలసియుండును.

భౌతిక శాస్త్రాభివృద్ధివలన చేజిక్కినున్న ఎలక్ట్రిసిటీ మున్నగు శక్తుల వినియోగమును నిషేధింతురాయని అనే కులు ప్రశ్నింతురు : ఎవరన్నారు ? ఆ ఎలక్ట్రిసిటీతో తన పనిముట్లను, తన సాధనములను పల్లెటూరువాండ్రు వాడుకో గల్గునెడల, ప్రతి యింటను ఆ శక్తికి స్వాగతమే. లాభకర ముగా గ్రామములలో ఉత్పత్తికాగల వస్తువులను మాత్రము నగరములందు ఉత్పత్తి చేయుటకు నేను సమ్మతింపను.

పాశ్చాత్యుల మాదిరిగా భారతీయులు యంత్ర పరి శ్రమలను అభివృద్ధి చేయబూనకుంద్రుగాక. ఇంగ్లాండువంటి ఒక్క చిన్న లంకయొక్క సామ్రాజ్యపు అర్థనీతి ప్రపంచ మును గొలుసులతో బంధించివేయుచున్నదే ! ముప్పదికోట్ల జనముగల జాతి అటువంటి దోపిడిపద్ధతికే పాల్పడునెడల, మిడుతల దండువలె లోకమును బీడుక్రింద మార్చివేయదా !

అధికోత్పత్తి గుఱించిన వెఱ్ఱి ఆరాటమే లోకమును విప్లవములలో ముంచి, దుఃఖాలపాలు చేయుచున్నది.

భీరుత్వము :

భీరుత్వము దౌర్జన్యము అను రెంటిలో మాత్రమే ఏది అవలంబనీయమని ప్రశ్నించుచో, దౌర్జన్యమునే వరించుడని సలహా యిత్తును. చూడుడు, 1908 వత్సరమున కొందఱు నన్ను చంపప్రయత్నించిన పైబడినప్పుడు, నా జ్యేష్ఠపుత్రుడు తానచ్చో నుండినచో తాను పారిపోయి నన్ను చంపుచుండ విడిచివేయవలసి యుండెడిదా, లేక తనకు కాయకబలముండి, దానిని ప్రయోగించు కుతూహలము నుండినయెడల, దానితో నన్ను రక్షించి యుండవలసినదాయని యొకప్పుడు ప్రశ్నించినాడు. దౌర్జన్యమును వినియోగించియైనను అతడు నన్ను రక్షించి యుంట విధియని చెప్పితిని. అట్టి హేతువుతోడనే నేను 'బోయరుయుద్ధము'లో పాల్గొంటిని. అటులనే హింసా మార్గమునందు విశ్వాసముగలవారికి, ఆయుధప్రయోగ శిక్షణమును ప్రతిపాదింతును.

భారతజాతి భీరుత్వము వహించి మానరక్షణను మాని, అవమానముపాలై, నిస్సహాయ దశలో పడియుండుటకు మారుగా, ఆత్మరక్షణార్థము ఆయుధధారణము చేయుట నాకు ఇష్టము.

మతము :

నా మతమనగా నా అభిప్రాయ మిది. అన్నిమతముల కన్న హెచ్చుగా నేను అభిమానించు హిందూమతమని అర్థముకాదు. నా మతము ఆ హిందూమతమునకును పర

మైనది. అది ఒకని నైజమునే మార్పుచేయ సమర్థమైనది. సతతము పుష్టితుని చేయుచుండు సత్యముతో నెన్నడును ఎడబాటు పొసగనీయని, అనుసంధానమును కూర్చు శీలము నా మతము.

మద్యపానము :

మద్యపాన దోషము ఎందఱి శ్రామికుల శుభనిలయములనో స్మశానముగ మార్చివేసినది. ఒకప్పుడు భద్రావాసములై, శాంతిసదనములై యొప్పుచుండిన గృహములలో ప్రవేశించిన యీ మద్యపిశాచము ఎట్టి భీభత్సము గావించునో, మగలు త్రాగుబోతులగుట తటస్థించిన మగువలకు బాగుగ తెలియును.

మద్యమువీుద వచ్చు ప్రభుత్వాదాయము నష్టమగునందు రేని, అందుకై తత్క్షణము సైనిక వ్యయమును తగ్గించివేసి పరిస్థితుల కనుగుణముగా ఎట్లో గడుపుకొనుమని ప్రధాన సేనాపతికి చెప్పివేయ గోరెదను.

మధ్యవర్తి భాష :

భారతీయ యువజనులను సర్వవినాశకరమగు పరభాషా మధ్యవర్తిత్వమునకు లోనుచేయుట పరప్రభుత్వము యొక్క మహాద్రోహకార్యములలో నొకటిగ చరిత్రపేర్కొనగలదు. ఆ పరభాషా మధ్యవర్తిత్వము మనజాతిని నిస్త్రాణలో పడవేసినది. మన విద్యార్థుల ఆయువును హరించినది. వారిని స్వజనమునుండి వేఱుచేసినది. విద్యాభ్యాసమును అనవసరముగా వ్యయకారణము గావించినది. ఈ విధానమే యింకను సాగునెడల, జాతియొక్క ఆత్మయే వినాశము కాగలదు.

మాతృభాషలో తన పొరుగువారికి విప్పిచెప్పలేననుటగాని నే నోర్వజాలను.

మానవ వృత్తి :

దేవుడు గావించిన జీవసృష్టిలోనికెల్ల, తన స్రష్టను గుర్తెఱుగ జాలునటుల సృజింపబడిన జీవి మానవుడొక్కడే. కావున మానవుని జీవితగమ్యము దినదినము తన ఐహికాభ్యుదయమును పెంపుచేసికొనుకొఱకు, తన ఐహిక సంపదల నభివృద్ధి చేసికొనుటకుగాక, అనుదినము తన సృష్టికర్తను అధికాధికముగ సమీపించుచుండుట వాని ప్రధాన వృత్తిగ నుండగావలయును.

క్లిష్టసమయమున ఆదుకొనగలది శీలమేగాని, యేదో సంపద కాదు.

మిల్లు యజమానుల సాయము :

మిల్లు యజమానులును, అట్టి యితరులును కస్తూరిబా నిధి ధర్మకర్తలుగా చేరుట నా అహింసకొక శ్లాఘనీయాంశమే. ఎవరి వ్యాపారము బలాత్కారముగగాక, హేతుబద్ధమగు వాదనతో నిలిపివేయవలయునని నేను అభిలషింతునో అటువంటి మిల్లు యజమానులతో మైత్రిసలుపుటకు నేన సిగ్గుపడను... ఆ ధర్మకర్తల సందర్భమున మిల్లు సాహుకారలగువారు, సాహుకారులు కానివారి నిర్ణయముల నెన్నడున అన్యమార్గములకు త్రిప్పప్రయత్నించియుండలేదని సంతోషముతో నేను చెప్పగలను. వారి మేళనము ఆ నిధికి మేలుగను, లాభకరముగను నున్నది.

మేలి సామెత :

పెందలకడ నిద్రించుట, పెందలకడ మేల్కొంచుట నరుని ఆరోగ్యవంతునిగను, ఐశ్వర్యవంతునిగను, విజ్ఞానవంతునిగను జేయును" అనునదొక మేలి సామెత. తొమ్మిది గంటలకు పరుండుట, నాలుగు గంటలకు లేచుట మంచి ధర్మసూత్రము. కడుపులో నేమిలేకుండ ప్రక్క జేరవలయును; కాన సాయంతనము 6 గంటలకు తుదిభోజనము చేయుము.

మోక్షము :

ఆత్మసాక్షాత్కారమునకై నేను ఆరాటపడుచున్నాను. ఈ జన్మలోనే మోక్షమును పొంద వాంఛించుచున్నాను. నాజాతీయసేవ నాఆత్మను ఐహిక సంబంధమునుండి ముక్తను చేయుసాధనయందొక అంశమే... నశ్వరమగు ఇహలోక రాజ్యమును నేనుకోరను. మోక్షమనంబడు దైవరాజ్యమునే నేను కాంక్షించునది. ఆ నాకాంక్షితార్థసిద్ధికై నేనొక కొండ గుహలోనికి పోవుట అవసరముకాదు. నేను గ్రహింపవలెనే గాని, నావెంట ఒకటి (గుహ)యుండనేయున్నది.... శాశ్వత మోక్షశాంతిరాజ్యముంగూర్చిన నాయాత్రలో నా దేశాభిమానము ఒకానొక మజిలీయే!

మోక్షమనగా మలిన సంకల్పములు బొత్తుగా అంతరించి పోవుటే. నిరంతర తపశ్చర్యలేనిది, మలినసంకల్పములు అంతరింపవు. ఇది సంభవింప గోరుదునేని, అందుకు ఒక్కటియే! ఒక మలిన సంకల్పము నీ దరిచేరినతోడనే, సత్సంకల్పముతో దానిని ఎదుర్కొనుము. ఈశ్వరానుగ్రహముతో ఇది సాధ్యమగును.

(10)

శరీర దాస్యమునుండి ఆత్మను విముదలచేసికొనుటకగు సాధనములలో నేనుచేయు జాతీయసేవ ఒకభాగమేసుడీ! నేను చేయు జాతీయసేవ కేవలము స్వార్థపరమైనదిగను నెన్న వచ్చును. కాని నశ్వరమగు ఐహిక స్వరాజ్యముకొఱకు నే నపేక్షించుటలేదు. నేను మోక్షమనెడు స్వారాజ్యముకొఱకే ఈతీవ్రప్రయత్నము చేయుచున్నాను.

మౌనము :

మౌనమువలన గొప్ప ప్రయోజనమేమన, నాకది మాటల ఒబ్బిడిని నేర్పినది.... అనాలోచితమగు మాట నా నాలుకనుండి ఎన్నడును జారదని నాకు నేనొక యోగ్యతా పత్రిక నిచ్చుకోగలను. సత్యారాధకుని ఆధ్యాత్మిక శిక్షణ మున ఒకయంశము మౌనమని నాఅనుభవము నాకునేర్పినది.

ఇంకేదియు చేయజాలనంతగా, మౌనము మనకోపము నణచగలదని నేను బాగుగ్రహించితిని.

మీనాలుకను ముడుచుకొని, సంఘసేవయందు మీ కరచరణములను వినియోగించుడని నాసలహా. కొన్నియేండ్ల పాటు మీరటులచేసితిరా, పూర్ణప్రయోజనకరమై ఎన్నడును వ్యర్థముకాజాలని భాషణములను మీరుపలుకజాలుదురు.

మౌనము దివ్యజ్ఞానమనదగు సందర్భములుండును. మౌనము నేను సాధించిన ఘనతమవిషయముకాదు; కాని నాకది యొకగణనీయవిషయమే. జైలులో నేను15దినములుమౌన దీక్షలో నున్నపుడు, నేను సప్తమ స్వర్గమందున్నట్లనిపించినది. నిలువయుండిపోయినపనులు బాకీ తీర్చుకొనుటకు నేను మౌనము పూనుదును. దానివలని లాభము అల్పవిషయము.

యథార్థమగు మౌనమును చీట్లు వ్రాయుటచేతను, వానిద్వార మున సంభాషణ నడుపుటచేతను భంగముచేయదగదు.

కొంతకాలము అటువంటి మౌనమును అభ్యాసము చేసినపిమ్మట, మౌనముయొక్క ఆధ్యాత్మిక ప్రయోజనమును కనుగొంటిని. నేను భగవంతునితో సహచర్యము నెఱపుటకు అటువంటి సమయమే ఉత్తమ తరుణమని ఆకస్మికముగ నా మనస్సునకు తెలియవచ్చినది. ఇప్పుడు మౌనమునకనుకూల ముగ నాతత్త్వమే నిర్మితమైయున్నటుల అనుభవము కలుగు చున్నది.

యంత్రములు :

గ్రామపరిశ్రమలను ఉద్ధరింపవలెనను మోజుతో, యంత్రముల వినియోగమునే ఖండింతునని పలువురు సోష లిష్టులు, కమ్యూనిష్టులు మొదలగువారు తర్కింతురు. నా చేతులే యంత్రములుగదా ? ఈరాటము యంత్రముకాదా ? నా అభ్యంతరము వేలాదిప్రజలకు పనిలేకుండచేయు పెద్దపెద్ద యంత్రములను గుఱించియే...

ఇకాలపు యంత్రప్రయోగపు పిచ్చి పేదలగు లక్ష లాది స్త్రీపురుషుల నోటిదాపు కబళమును లాగివేసి, వారికి గత్యంతరము చూపు యోచనయే లేకుండ, ఏకొలదిమంది సాహుకారులనో అధికాధికముగ ధనసంపన్నుల చేయుటకగు పెనగులాటగనున్నది.

మిల్లులు, ఫ్యాక్టరీలు కొన్నివందలమందికి పనికల్పించుట నిజమే కాని, అందువలన కొన్నివేలమందికి జీవనోపాధి నాశ నమై పోవుచున్నదే !

భారతభూమి యంత్ర పరిశ్రమలమయమగునెడల, ప్రపంచములో ఏ దేశములను దోచుకొందమాయని వెదుకవలసివచ్చును. బ్రిటను, జపాను, అమెరికా, రష్యా, ఇటలీ మొదలగు దేశముల నావికాబలము నెదిర్చిపోరాడుటకు సిద్ధపడవలసియుండువచ్చును.

యజ్ఞము :

తమకున్నసంపదలను పేదలకొఱకును, నిస్సహాయులకొఱకును దానము చేయునిమిత్తము కానిచో, ఆ సంపదలను స్త్రీలుగాని, పురుషులుగాని తమకడ నిలుపుకొనుటకు అధికారము గలవారుకారు... పేదలను, దీనులను సేవించుటను మించిన యజ్ఞమేమియుండగలదు ?

నిర్దోషియు, నిర్మలుడునునగు ఒకమానవుని ఆత్మార్పణము వేలకొలంది యోధుల ప్రాణార్పణముకంటె ఎన్నిరెట్లో అధికము. మహాప్రభావముకలది. ఒక్క సుజనుని ఐచ్ఛికత్యాగము, ఎంతటి బలయుతుడైన క్రూరప్రభుని విజృంభమునైనను నిరోధింపజాలును. అటువంటి పటిష్ఠమా ఆయుధమును దేవతలుగాని, దానవులుగాని సయితము కనిపెట్టియుండలేదు.

యజ్ఞము సలుపకుండ, అనగా దానము చేయకుండ, తినునతడు దొంగయని చెప్పు శ్లోకమొకటి కలదు. దేవుడు మనకు అధికారమును, సంపదను ఇచ్చునెడ, వానిని మనము మానవకోటి యుపకారార్థము వినియోగించు కొఱకై యిచ్చుచున్నాడు గాని, స్వార్థులమై యింద్రియ భోగములకై వినియోగించుకొనుటకుగాను ఇచ్చుటలేదు.

యు క్తి :

యుక్తి అన నాకు వెగటు. ఏమన తఱచుగా యుక్తి ప్రయోగము నీతి సత్యములకు వ్యతిరేకముగ నుండును. హింసకు మూలమగును.

యు వ కు లు :

అవినీతిపాలై పోవు మన యువకులు, నైజముచేతనే అట్టివారనలేము. తగిన శిక్షణ లేక నిస్సహాయులై పోయి, అనాలోచితముగా దుర్మార్గములలోనికి త్రోయబడుచున్నారు. అందువలన వారు తమకును, తమసమాజమునకును అనర్థ కారకులగుచున్నారు.

యువకులు శరీరముతో పాటుపడు శ్రమజీవనమనిన వెఱపు జెందుటచే, వారు ధైర్యసాహసములకు దూరులై నిర్వీరులుగనున్నారు.

యో ధు ల కు స ల హా :

మీకు (యోధులకు) భూములుకావలయునా, దొరక గలవు. వానిని బాగు పఱచి, ఆదర్శ ప్రాయములగు చేలుగ మార్చుడు. ప్రజాసామాన్యమును క్రుంగదీయుచున్న స్తబ్ధత్వమును నిర్జింత్రుగాక. కష్టపడి కృషిచేయుటలో మార్గదర్శులగుట మూలమున మాత్రమే మీరటుల చేయగల్గుదురు. తెలివితేటల తోడను, చాకచక్యము తోడను, మీరు చీపురును, తట్టను పట్టనేర్చి యుండవలయును. మరుగుదొడ్ల మురికి దొలగించుట అసహ్యకార్యమనిగాని, గౌరవహీనమని గాని తలంపరాదు. ఈపనిలో ఉత్తీర్ణులై 'విక్టోరియా క్రాసు' పతకమును గడించుట వీరోచిత కార్యము కాగలదు.

రాజీ :

సత్యాగ్రహి యగువాడు, గౌరవప్రదమగు రాజీకిగల అవకాశము నెన్నడును చేవిడువడు. కాని అది వ్యర్థమగుపట్ల పోరాటమునకు వెనుదీయడు. వానికి పోరాటము సాగించుటయు, పోరాటము నాపుటయు ఒక్కటే. ఒకే లక్ష్యసిద్ధికే అతడు పోరాడినను, పోరాటము నాపినను అతడు ఎవరియెడను ఎన్నడును సంశయమును పూనడు. ఏ మాత్రము సందు దొరకినను మైత్రికైయే చేయిజాచును.

మానవుడు సిద్ధాంతముగ సత్యమని తెలిసికొనినదానిని ఆచరణయందు సాధనచేయుట సదా సులభముకాదు. జీవులన్నియు ఒక్కటే. అందువలన పుణ్యశీలుని, పాపిని ఒకేతీరున చూడవలసియున్నది. "ఒక పండితునియెడను, కుక్కయెడను, కుక్కను వండుకొని తినువానియెడను సమదృష్టితో నుండవలయును" అని గీతచెప్పుచున్నది. నేనొకపాముపిషయములో, స్వయముగ నేను దానిని చంపకున్నను, దానిని చంపుటలో కారణభూతుడనైతిని... కాని అటులగాక తప్పినది కాదనుట వలని లాభములేదు... నేను గ్రామసీమలో సిద్ధముచేయబడిన మంగలికత్తినే వినియోగించ వలసినది. ఒకగ్రామవాసి మంగలికి ఉపకారము చేయబూని, అత డెట్టి కత్తిని వినియోగించుచున్నను సరియేనని, వానిచే క్షౌరము చేయించుకొంటిని. కాని ఒక్క యంశమున వానితో రాజీ పడలేకపోతిని. అతడు నాతో సరిసమానముగజూచి హరిజనునికి క్షౌరము చేయనొల్లని కారణమున ఆమంగలిని వదలుకొం

టిని... నా యీ వర్తనమును ఇతరులు అనుకరింపకుందురు గాక.

కొన్ని ప్రధాన ధర్మసూత్రములుగలవు; వానిపట్ల రాజీకి అవకాశముండదు. వాని ఆచరణమునందు ప్రాణమును సయితము అర్పణ చేయవలసినదే. ఒకడు కత్తి జూపి నా మతమును మార్చుకొమ్మని పట్టుబట్టును. ఒక మిత్రుడు మాంస భక్షణచేయుమనియో, మద్యపానము చేయుమనియో బాలాత్కరించును. ఆ నిర్బంధములకు తలయొగ్గుటకంటె ప్రాణమును తృణముగజూచి విడుచుట మంచిది; విధికూడను.

నా జీవితోదంతములం దెల్లెడల, నాసత్యనిష్ఠయేరాజీ యొక్క శోభను గ్రహింప జేసినది. రాజీభావము సత్యాగ్రహమునందు అత్యంత ప్రధానాంశముగ నాడుత్తర జీవితమున తెలిసికొంటిని. అందువలన నేను తఱచుగా నాప్రాణమును అపాయ స్థితిలోనికి దెచ్చుకొనయ్యెను; స్నేహితుల కినుకకు పాత్రుడ కావలసి వచ్చినది. కాని యీ సత్యము వజ్రమంత కఠినమును, శిరీషపుష్పమంత కోమలమునైనది.

రా మ నా మ ము :

స్వార్థరహిత గృహస్థ ధర్మమే మానవ సద్ధర్మమని భావించుస్వార్థరహితసంసారి దేశసేవాభిలాషి కాగలడు. రామనామము కార్యభారమును తగ్గించి త్యాగశీలతను అలవఱచును. బుద్ధిభ్రమను కలిగింపదు. సేవాపరతంత్రత లేకుండ సమ్యగ్జ్ఞానము అలవడదు.

నేను రామనామమువలన ఉద్ధరింపబడినటులనే క్రైస్తవులు ఏసుక్రీస్తునామ జపమువలనను, మహమ్మదీయులు అల్లా నామ జపమువలనను శాంతిని బడయ గల్గుదురు.

చదువులు ఎక్కువగుటచేత ఎవరిదృష్టి చెడిపోలేదో అట్టి పాఠకునికొఱకు రామనామమును గుఱించి ప్రస్తావించుచున్నాను. మన జీవితములో అనేక దశలందు చదువులు మనకు తోడ్పడు చుండును. కాని పరిశోధనలు, అపాయములు, సంభవించు సమయములందు అవి కేవలము నిష్ఫలములగుచున్నవి. అట్టి సమయములందు (దైవ) విశ్వాసము మాత్రమే మనలను రక్షింపగల్గును.

రామనామమును సర్వవిధముల శోధింపుచు, ఆ రామనామము తమ నెల్లెడల సంరక్షింప వలయునని అడియాసలు పెంచుకొనువారికి రామనామము ప్రయోజనకారి కాదు. ఎవరు దైవభీతితో వర్తింతురో, ఎవరు ఆత్మనిగ్రహము కలిగియుందురో, ఎవరు సర్వదా ప్రయత్నించుచును సఫలతగాంచలేకుందురో అట్టి వారికి రామనామము ఉపకరించును.

లెక్కలు:

దేవుని లెక్కల బుక్కులలో మన చేతలుమాత్రమే నమోదు చేయబడును. మన చదువులకు, మనమాటలకు అందు తావుండదు.

మన చేతల మంచి చెడ్డలన్నియు అందు వ్రాసియుంచబడును. జగత్తులో అంతకు మించిన లెక్కలు లేవు.

వర్ణము :

ధర్మశాస్త్రములలో 'వర్ణ' మనగా 'ధర్మ'మని చెప్ప బడినది... హైందవధర్మము మనలను భయమునుండి రక్షించి నది. హైందవ ధర్మము నాకు సహకారియై యుండనియెడల నేను ఆత్మహత్య చేసికొనుటతప్ప గత్యంతరము లేకపోవును.

ఎవడు ఏ వర్ణములో పుట్టునో, ఆ వర్ణవృత్తి తన ధర్మ మని, భావించి (నీతి విరుద్ధ కార్యము ఏవర్ణ ధర్మమును కాజా లదు) చేయుచుండగా లభించు ఆదాయమునుండి తన సామాన్య జీవికకు కావలసినంత యుంచుకొని, మిగిలినదానిని సర్వజన కల్యాణమునకై ఉపయోగించుచుండును.

నాలుగు వర్ణములను ఈశ్వరుని శరీరముయొక్క నాలుగు అవయవములతోపోల్చి వేదములు వర్ణించుచున్నవి. శరీరమందలి అవయవములలో హెచ్చుతగ్గులు లేనట్లే, యీ వర్ణములలో హెచ్చుతగ్గులు లేవు.

ఈ నాడు హెచ్చు తగ్గుభావములు కల్పనయై, సంఘ మున అశాంతి, కలహములు వ్యాపించినవి.

గీతలోని వర్ణధర్మము ఇట్టిసామ్యధర్మమేగాని, సామ్య వాదముకాదు. అట్టి వర్ణధర్మమును ఆచరణయందుబెట్టి ప్రజలందఱును ధన్యులగుదురుగాక.

వర్ణధర్మమును అనుసరించుటలో స్వార్థ మెంతమాత్ర ము నుండదగదు.... బ్రాహ్మణుడు బ్రహ్మను తెలిసికొని, బ్రహ్మనుగూర్చి తెలుపుటలో కాలము వినియోగించుగాక. తన జీవికకు గతి దేవుడే చూచునని, నమ్మియుండవలయును.

క్షత్రియుడు ప్రజలను పాలించు కర్తవ్యమును నెరవేర్చుగాక. అందుకుగాను తన జీవికకై కొంతమాత్రము వ్యయము చేసికో దగును.

వైశ్యుడు జనులమంచికై వ్యవసాయము, గోరక్షణను, వ్యాపారము చేయుగాక. అందు లభించిన ధనములో కొంత తన జీవికకై న్యాయముగ కావలసినంత దీసికొని, తక్కిన దానిని లోక క్షేమమునకై వినియోగించవలయును.

ఇట్లే శూద్రుడు సేవచేయుటలో తనధర్మమును నిర్వహించును.

సామాన్యముగా వర్ణనిర్ణయము జన్మనుబట్టియే చేయబడును. కొంతవఱకు మాత్రము కర్మనుబట్టియు చేయనగును. ఇట్టి వర్ణధర్మమునుబట్టి ప్రపంచము నడుచునెడల, ఎల్లెడల ఆనందము తాండవించును. అన్యాయము తొలగిపోవును. ఈర్ష్య నశించును. ఎవడును ఆకలిచే చావడు...

ఎవనికి వాడు తనయిష్టమైన పనిని మంచిదనుచు పూనునెడల వర్ణసంకరమైనదని భావింతును.

వాగ్దానము :

అన్నిటికంటె పవిత్రుడవును, నిర్దోషివియునై యుండ, జాగరూకుడవై యుండనెంచుము. నీప్రాణమునైనను ఒడ్డి నీ వాగ్దానముల నిలుపుకొనుము. వాగ్దాన భంగమనగా సత్య ద్రోహమే.

సామాన్యత్యాగముల సాయమున సాధ్యముగాని కార్యములు, అసాధారణత్యాగముల విధించు దీక్షల మూలమున

సుసాధ్యములు కాగలవు. కావుననే వ్రతములు జీవితమునుద్ధరింపగలవని విశ్వసింపనగుచున్నది.

ఆవేశదశయందు దీక్షలుపూనుట తేలికయే. కాని ప్రలోభము లలముకొనుతరిని, ప్రతినల నిలుపుకొనుట దుర్లభము.

ప్రాచీనకాలమున ఆదర్శపురుషుల నోటిమాటయే 'నోటు' క్రిందచెల్లుబడి యయ్యెడిది. కోట్లాదిధనముతో ప్రమేయముగల వ్యవహారములు వాగ్రూపమగు అనుమతి మాత్రముతో నిర్వహింప బడెడివి. ఇంతేల? మన సాంఘిక వ్యవస్థయంతయు ప్రమాణ వచనముయొక్క పవిత్రతపై నాధారపడియున్నది.

వ్యాపారము:

పూర్తిగా న్యాయసమ్మతమగు వ్యాపారము చేయుట కష్టసాధ్యమే; కాని అసాధ్యముకాదు. వ్యాపారము ధర్మబద్ధమైనకొలదిని అది హెచ్చు జయప్రదముగ సాగగలదనుట యథార్థము... సత్యమేమన ధర్మానువర్తనమునకును అధిక సంపాదనకును పొత్తుకుదురదు. ఆత్మపరిశోధన చేసికొనునెడల, ధర్మబద్ధమగు వ్యాపారములో చిక్కు ఇసుమంతేని యుండ జాలదు. ఉన్నచిక్కంతయు వ్యాపారియొక్క అత్యాశ యందున్నది.

విగ్రహారాధన:

ఒక పరమలక్ష్యమును సూచించుటకు ఉపయోగపడిననే విగ్రహారాధనను హిందూమతము అంగీకరించుచున్నది.

కేవలము విగ్రహమే పరమప్రాప్యము అగునెడల అది పాప హేతువగు బొమ్మల పూజయే యై పోవును.

నేను విగ్రహారాధకుడను, విగ్రహ నాశకుడనుకూడ నగుదును. విగ్రహారాధకులకు వెనుక ఆధారముగనున్న భావమును నేను మన్నింతును. మానవజాతిని ఉన్నతికి తెచ్చుటకు అదెంతయు ప్రయోజనకారి అగుచున్నది. ఈభావమును అంగీకరించుటలో విగ్రహారాధకుడనే. భగవంతుని ఒకడు తాను అర్చించు విధానమునందుతప్ప మఱి యేలాటి యితర విధానమునందును, సద్భావమును అంగీకరింప నిరాకరించుటనెడు దురాగ్రహ రూపమగు విగ్రహారాధనను ధ్వంసము చేయవలయుననెడు అర్థమున నేను విగ్రహనాశకుడనే.

విజ్ఞానము:

విస్తారముగా చదువుకొని, విస్తారముగా గ్రంథములు వ్రాసి, విస్తారముగా లోకజ్ఞానమును సంపాదించి, తుదకు తాను గ్రహించినది బహు స్వల్పమని నరుడు తెలిసికొనును.

విద్య:

ఆధునికవిద్య మన అనుదిన జీవితముతో సంబంధముకలది కాదు. అది మనశరీరమునుగుఱించియు మననుఅజ్ఞానములోనే విడుచుచున్నది. మన గ్రామములగుఱించియు, మన భూముల గుఱించియు, మన విజ్ఞానముయొక్క-గతియుఅంతే... మన శరీరమునుగుఱించి, మన యింటినిగుఱించి, మన గ్రామమును గుఱించి, మన పరిసరముల నివసించువారినిగుఱించి, మనము పండించు పంటలగుఱించి, వాని చరిత్రను గుఱించియు ఇతర విషయములను తెలిసికొనుటకు ముందుగా నేర్వవలయును.

వి ద్యా భ్యా స ము :

బడులకు, పాఠశాలలకు, కళామందిరములకు పోవుచుంట విద్యాభ్యాసమనుకొనుట నట్టి మూఢాభిప్రాయము. ప్రపంచమున మన స్కూలులు, కాలేజీలు తలజూపనికాలమున ఎంతెంతటి పండిత ప్రవరులో లోకమున సుప్రసిద్ధులై వెలయగల్గిరి. ఆత్మ విద్యకు సాటిరాగల చదువెందునునుండబోదు. సత్యజ్ఞానములో పొల్లుపోవు తుక్కును పట్టుకొను జల్లెడలనుగ మనస్కూళ్లు, మనకాలేజీలు మనను తయారుచేయుచున్నవి. చెఱిగి పారవేయదగిన ఊకను ప్రోగుచేసికొనుచున్నాము.

వి ద్యా ర్థి :

అత్యంతమగు భావస్వాతంత్ర్యమును, భావప్రకటనయందు స్వేచ్ఛయు విద్యార్థులకు ఉండవలసినదే. వారే రాజకీయపక్షమునెడలనైనను బహిరంగముగా సానుభూతి తెలుపనగును; కాని వారు విద్యాభ్యాసము చేయుకాలమున నా అభిప్రాయముతో, కార్యక్షేత్రమున ప్రవేశించు స్వాతంత్ర్యము వారికుండదగదు. విద్యార్థి చదువుల సాగించుచు ఏకకాలమందు రాచకీయ కార్యములలో గూడ పాల్గొనుట పొసగదు.

వి దే శ వ్యా పా ర ము :

పట్టణములకు, నగరములకు వలయు వానినెల్ల భారతావనియందలి పల్లెలు ఉత్పత్తి చేసి సమకూర్చి పెట్టుచుండెడివి. నేడు మననగరములు విదేశీయులవ్యాపార నిలయములై పోయి,

పల్లెలను సయితము పనికిమాలిన విలాయతి చవుకవస్తువులతో నింపి వేసినవి.

విధి:

విధ్యుక్త ధర్మములందు ఒకటి గొప్పది, మఱొకటి లొజ్జు అనుగణనలేదు. కీర్తినిగాని, ప్రతిష్ఠనుగాని సరకుగొనక తుదిని మిత్రుల అభినందనములగాని, ఆమోదమునుగాని నిరీక్షింపక ధర్మవిధుల నిర్వహింపవలయును.

విధి నిర్వహణము:

ఒకని విధినిర్వహణము ప్రజాభిప్రాయముపై ఆధారపడి యుండదగదు. మనస్సాక్షికిని, వివేకమునకును ఏది ధర్మమని తెలియునో, అద్దానిని ఇతరులు అక్రమమని తలంచినను లెక్కసేయక తాను నిర్వహింపగా వలసినదే.

ప్రేమమార్గము అనంబడు అహింసా పథమున ఒక్కొక్కెడ ఏకాకివై నడువవలసి వచ్చును.

ఏసమయమునగాని నా విధ్యుక్త ధర్మ మెటున్నది అని విచారించుకొనునేగాని, శూరపురుషుడెన్నడేని దీనినిర్వహణమున నాకేమి వాటిలునోయని చింతింపబోడు. సక్రమముగ నిర్వహింపబడు విధాయక కర్మ దాని సత్ఫలము నది యిచ్చియే తీరును; ఐనను కర్త దాని ఆశబెట్టుకొని నడువదగదు.

గృహస్థుడనుగాను, న్యాయవాదిగాను, సంఘసంస్కర్తగాను, రాజకీయ తంత్ర వేత్తగను, నావిధులను సక్రమముగ నిర్వహించు నిమిత్తము దక్షిణాఫ్రికాలోనుండగా నేను ఒంటరి జీవితము గడపవలసి వచ్చినది. అట్టియెడ నా

స్వదేశీయులతోడనైనను, యురపియనులతోడనైనను నాకు గల మానవసంబంధ చర్యలందు నిర్దుష్టమగు అహింసా సత్య సాధనలను, కఠోరనియమబద్ధమగు మిథునధర్మములను నడుపవలసినవాడనైతిని... నేను గావించిన సాధనలనుసాగించి, నేను పూనిన ఆశావిశ్వాసములను వహించినయెడల, ఏ పురుషుడైనను, ఏస్త్రీయైనను నేను పొందిన విజయమును పడయగల్గుననుటలో ఇసుమంతయు సందేహము లేదు.

విధేయత:

క్రమశిక్షణ కలవడిన యోధుడు, పైవారి ఆజ్ఞాపనలగూర్చి సదా హేతువాదనలకు దిగబోక, ఉత్సాహముతో విధేయుడై అనువర్తించును. ఐచ్ఛికభటుడు తన నాయకుని ఎన్నుకొనుసమయమున తన హేతువాదమును వినియోగించుకొనును; కాని ఆతని యెన్నిక ముగిసనపిమ్మట, నాయకుని ప్రతి ఆజ్ఞను విమర్శించుచు, తాను దానిని అనువర్తింపవలసిన తరిని, అధికారి యుత్తరువును తనతర్కమనెడు దాగలిపైనిడి పరిశోధింపబూని తనశక్తిని, కాలమును వ్యర్థముచేయబోడు.

ధర్మనిర్ణయ సందర్భమున దౌర్బల్యమును జూపుడనియో, లోబడిపొండనియో, సలహానిడుచుంటిననిగాని, ప్రోత్సహించుచుంటిననిగాని, యెవరును నన్నాక్షేపించకుందురుగాక. కాని ప్రతిక్షుద్రవిషయమును ఘనముచేసి, అందేదో ధర్మతత్వమిమిడియున్నదను వాదనలకు దిగవలదనియే నేననునది; ఆమాటలను నేనెన్నిసారులైనను చెప్పగలను.

విప్లవకారి:

విప్లవకారులగు నాసోదరులకు నేనుచేయుమనవి యిది. ఉరికంబముమీద మరణించు సాహసయజ్ఞము, బలియగు ప్రాణి శుద్ధమయినప్పుడు మాత్రమే ఫలప్రదము కాగలదు.

విమర్శ:

ఇతరులను విమర్శలపాలు చేయకుము. నీవిమర్శకుడవు నీవ కమ్ము. నీ వెంతయు సుఖింప గల్గుదువు.

నా జీవితకాలమందంతటను నేను నన్ను మెచ్చుకొని పొగడు మిత్రులవలనకంటె, నన్ను విమర్శించు మిత్రులవలన హెచ్చు మేలును పొందితిని. ఇతరులు మనను ఎటులచూచె దరో, అటుల మనను మనము చూచుకొనుట మంచిది. మన మెంతగా ప్రయత్నించినను మన యోగ్యతను మనము గ్రహింపజాలము; ముఖ్యముగా మనలోపములను తెలిసికొనుట చాలకష్టము. మన విమర్శకులయెడ కోపముపూనుట మానిననే, మన దోషములను మనము బాగుగ గ్రహింప జాలుదుము.

వీర్యనాశనము:

జననేంద్రియముయొక్క యేకైకమును, మహిమాన్వితమునగు సహజకర్మ సంతానోత్పత్తియే యనెడు భావము స్త్రీని, పురుషుని ఒక్కసారి ఆవేశించినయెడల, తద్భిన్న మగు నే యుద్దేశముతోడి సంయోగమైనను దోషపూరితమగు వీర్య నాశన చేష్టయేయగునని వారంగీకరింపవలసియుండును; తత్ఫలితముగా స్త్రీ పురుషులనుభవించు క్షణకాల సుఖ

లౌల్యముగూడ అందుకు సమానమగు శుభమార్గముగాని దివ్యశక్తి వినాశకార్యమనియు నొప్పుకొనవలసినదే.

విరోధము :

ఇంటిలో కొంచమే అన్నమున్నది. (పేదరాలు)తల్లి. ఆమె బిడ్డలు ఆకలిగొని యున్నారు. వారి క్షేమలాభములు వేఱువేఱు. తల్లి అన్నము తినెనా బిడ్డలకు తిండియుండదు; బిడ్డలు తినిరా, తల్లి తిండిలేకుండ కూలికి పోవలసియుండును. ఐనను వారిమధ్య విరోధమున్నదనియు, ఆ అన్నము కొఱకై వారిలోవారు కొట్లాడుకొని బలయుతురాలగు తల్లి ఆ అన్నమును లాగికొని తినివేయవలెననియు సిద్ధాంతము చేతుమా?

అటులనే తమక్షేమలాభములు భిన్నములైనను, ప్రజలు ఒండొరులను శత్రులనుగ భావించి, హింసాప్రయోగములకు దిగి, కృత్రిమ పద్ధతులతో లాభములగడింప యత్నింపదగదు.

విలువ :

డబ్బునకు విలువ మానవజీవులమీద పలుకుబడి గలిగియుండుటే. (అనగా మానవుల అభిమానమును పొందగలుగుటన్నమాట) అదిలేదా, ఎన్నిలౌకిక సంపదలున్నను నిష్ఫలమే. అటువంటి అభిమానము కలవానికి ఈసంపదలు అవసరములునుకావు.

వివాహము :

వివాహక్రతు సమయమున వరుడు ప్రకటించు ఈప్సితములలో తన వధువు యోగ్యుడును, ఆరోగ్యవంతుడునగు కొమారునికి తల్లియగుగాక అనునదొకటి... సంతానము కని

తీరవలయునని దాని అర్థముకాదు; కాని సంతానము కోరు నెడల ధర్మనిర్ణీతమనెడు భావముతో వివాహము చేసికొనుట ముఖ్యమని తెలును. బిడ్డల గోరనివాడు పెండ్లియే చేసుకో నక్కరలేదు. కామవాంఛా తృప్తికొఱకగు వివాహము వివాహమేకాదు. సతీపతులిరువురకును సంతానము కావలయునని కోరిక కలిగినప్పుడు మాత్రమే సంభోగక్రియ అంగీకారమని వివాహక్రతువునకు అర్థము... ఆ కార్యము దైవ ధ్యాన పూర్వకముగా జరుగవలసియుండును.

వివాహముయొక్క ముఖ్యోద్దేశమే ఆత్మనిగ్రహము.. సత్సంతానార్థము కానట్టి వివాహము వివాహమేకాదు... ప్రథమపుత్రుని 'ధర్మజుడ' నియు అనగా ధర్మనిర్వహణార్థము పుట్టినవాడనియు, తదనంతరము పుట్టినవారిని 'కామజు' లనియు మనువు వర్ణించియున్నాడు.

విశ్వాసమును, అఖండపతిభక్తిని భార్య విధిగా చూపవలసియున్న తీరుననే భర్తయు తనవిశ్వాసమును, పరిపూర్ణాభిమానమును భార్యయెడల చూపవలసియుండును.

వివాహమును పవిత్రదీక్షగా స్వీకరించినపట్లు, ఆ కలయిక భౌతికశరీరసంబంధమైనదికాక, పవిత్రాత్మ సంయోగమై విరాజిల్లుచు, ఏయొకరి మరణానంతరమైననుకూడ అభేద్యమై నిలచియేయుండును. ఇట్లుసత్యమగు ఆత్మసంయోగము పరగునెడల విధవగాని, విధురుడు*గాని పునర్వివాహము తలపెట్టుట అసంభవము, అక్రమము, అధర్మమునగును.

---

* విధురుడనగా భార్యా వియోగమైన పురుషుడు.

యువకునకు భార్యావియోగము సంభవించెనేని అతడు పునర్వివాహము చేసికొనగుచో, అదేవయస్సుగల వితంతువునకు ఆహక్కు ఏల ఉండదగదు ? విజ్ఞానప్రేరితమగు ఐచ్ఛిక వైధవ్యము జాతికొక అమూల్యనిధియే. కాని అజ్ఞాన ప్రేరితమును, నిర్బంధమును అగువైధవ్యము మనకొక కళంకము... లోలోన పునర్వివాహచింతలో మ్రగ్గిపోవుచు, ఒక క్రూరాచారమునకు భయపడి పునర్వివాహము చేసికొసాహసింపని వితంతువుయొక్క శాపము, క్షంతవ్యము కాజాలని కౌనిస తనమున ఆమెను అణచిపెట్టియుంచునంతకాలము ఆసంఘము తలపై పడియేయుండును.

విశ్వాసము :

సామాన్యముగా 'రుజువు' అనబడు దానిపైన ఆధారపడియుండు విశ్వాసము పసలేనిది !

విశ్వాసము, లేక భక్తి ఒరులు ఇచ్చిన వచ్చునది కాదు; అదిలోపలినుండియే పుట్టుకొనిరావలయును.

భక్తి, అనుభవమువలనజ్ఞానముగమారును. అది హృదయమునుండి వచ్చునదియేగాని బుద్ధి ఆధారమునచేకూరునది కాదు. బుద్ధి యనునది భక్తికి అవరోధముకూడ కాగలదు.

నాకు స్ఫురించు ప్రతియూహయు, ప్రతికర్మయు ఆత్మ ప్రేరణ ఫలితములేనని నేను గ్రహించినటుల గట్టిగ వాదింపజాలను. కాని నాజీవితములో నేను పూనుకొనిన ఘనతమోద్యమములును, స్వల్పకార్యములుగ నెన్నదగినవియు, పరిశీలనచేసి చూచునప్పుడు, అవన్నియు ఆత్మచే ప్రేరేపింపబడెనని చెప్పుట దోషముకాదని తలంచుచున్నాను.

నేను దేవుని చూచియుండలేదు; మఱియు అతడిట్టి వాడని గ్రహించియునుండలేదు. భగవంతునియందు ప్రపంచమునగల విశ్వాసమును నాదానిగ జేసికొనినాడను. ఆ నా విశ్వాసము తుడిచివేయ వీలుపడునది కాకున్నది. నేనా విశ్వాసమును అనుభూతితో తుల్యముగ భావించుచున్నాను. విశ్వాసమును అనుభూతిగ వర్ణనచేయుట సత్యమును కొంత తగ్గించుట కానగును; భగవంతునియందు నాకుగల విశ్వాసమును అభివర్ణించుటకు తగిన భాషను నేనెఱుగననుట యెక్కువ నిర్దుష్టమనవచ్చును.

వైరాగ్యము:

వైరాగ్యధర్మమునందు నాకు అభిమానముమెండు; కాని ఆవైరాగ్యమును కర్మలో, కర్మద్వారమున ప్రాపింపవలయును... శరీరము ఆయాపనులలో మునిగియుండగా, వాని యందు నిస్సంగవృత్తి కలిగియుండుటే వైరాగ్యము—సన్యాసము.

వైరులు:

ఇతరులు మన అభిప్రాయములను ఎటుల మన్నింపవలయునని మనము కోరుదుమో, మనవైరులును అటులకోరుకొను అధికారము కలిగియుందురు. మనప్రతిపక్షులను మన వైపునకు త్రిప్పుకొనగల ప్రతి అవకాశమును వినియోగింపవలయునని అహింసాధర్మము విధించుచున్నది.

వైస్రాయి భవనము:

నేనొక్కదినము నిరంకుశాధి నాయకుడనగుట తటస్థించెనేని, వైస్రాయియొక్క పశుపుల గుడిశెలో అనదగు

నట్లున్న ఢిల్లీ హరిజనుల గుడిసెలను శుభ్రపఱచుటలో ఆ దినమంతయు గడిపెదను. అచ్చో గానవచ్చునంత పేదరికముగాని, మురికిగాని, వైస్రాయి కళ్లముందుననే, ఆయన దరిదాపులనే యుండుట లజ్జాకరము. నామాట చెల్లునెడల వైస్రాయి భవనమును ఒక పెద్ద ఆసుపత్రిగా మార్చివేతును. ప్రెసిడెంటు 'క్రూగరు'గారుండు ఇల్లుచూడరాదా! అది బిర్లా ఆశ్రమగృహము పాటిదైనను కాదు. 'క్రూగరు' నివాసము ఒకకుటీరము!

వ్యవసాయము :

బుద్ధియొక్క వ్యవసాయము హృదయముయొక్క వ్యవసాయముకన్న చాల తక్కువదే సుమీ!

శరీరము :

శరీరమునకు సౌఖ్యములు కొంత పరిమితిలో అవసరములే. కాని ఆ మితిదాటినప్పుడు అవియే సహకారములగుటకు మారుగా అవరోధము లగును... శారీరకావసరములను ఇంతేల, సంకుచిత ఆత్మ ప్రేరితమగు బుద్ధియొక్క అవసరములను సయితము తృప్తిపఱచుకొనుచు పోతిమేని,- అట్టి చర్య తుదకు ఎక్కడనో ఆగిపోవలసినదేమై, అది శారీరక మానసిక వ్యభిచారమున ముంచి నాశనము చేకూర్చును.

మన శరీరమునుగుఱించిన పూర్ణజ్ఞానము మనకున్నచో మనము విశ్వమునంతను ఎఱింగినట్లే.

శరీరమును స్వార్థబుద్ధితోడను, ఇంద్రియ భోగము కొఱకును పరపీడనార్థమును వినియోగించినప్పుడు దానిని దుర్వినియోగము చేసినవార మగుచున్నాము. ఇంద్రియము

లను నిగ్రహించి, యావత్ప్రపంచక్షేమము కొఱకును మన శరీరమును వినియోగించి నప్పుడు దానిని సద్వినియోగము చేసిన వారమగుదుము.

శ్రద్ధ :

నీవు చేయుపని యెంత స్వల్పమైనదైనను కానిమ్ము. నీయావచ్ఛక్తితోడను దానిని నిర్వహింపుము; నీవు అత్యంత ప్రధానమని యెంచు కార్యమునెడ నీవెంతటి శ్రద్ధజూపుదువో, అంతటి పూర్ణ శ్రద్ధను చూపుము. ఏలన అట్టి స్వల్పాంశముల ననుసరించియే నీయోగ్యతనిర్ణయింపబడును.

శాసనకర్తలు :

(స్త్రీలు, ఆయా కులములవారు, వర్గములవారు శాసన సభల లోనికిని, ఉద్యోగములలోనికిని పోయినగాని తమతమ సంఘ ప్రజలకు మార్గముల జూపి, నడుపుచు, వారియోగ క్షేమముల గాపాడు వారుండరను వాదనకలదు.)

శాసన సభ్యులు ఓటరులకు మార్గము చూపవలసిన వారనుకొనుట వట్టి భ్రమ. ఓటరులు తమ ప్రతినిధులను శాసనసభలకు పంపుట తాము వారిచే నడుపబడుట కొఱకు కాదు. తమ యభిప్రాయముల చొప్పున వర్తించి, తాము నిర్ణయించు కార్యముల నిర్వహించు నిమిత్తమే తమ ప్రతినిధులను ప్రజలు శాసన సభలకు పంపుచున్నారు. శాసన సభ్యులు ప్రజల సేవకులు మాత్రమే.

శాసన సభ్యులు శాసనకర్తలనెడు భ్రమ యెప్పుడు తొలగునో, అప్పుడు శాసన సభలలోనికి ఎగబ్రాకవలయు ననెడు అసహ్యపు పోటీలు తగ్గిపోవును. అత్యుత్తమ మార్గ

దర్శకత్వము శాసనసభల వెలుపలనుండువారిదని గ్రహింప వలయును. ప్రభుత్వోద్యోగుల విషయమును ఇట్టిదే. నిజమగు శాసనకర్తలు ప్రజాసామాన్యమే.

శాస్త్రము :

నేడు శాస్త్రావలోకనము పేర జరుగునది, మన వ్యక్తిత్వమును ఉన్నతికి దెచ్చుటకు మారుగా, మనలోని దివ్యశక్తులను ప్రబుద్ధము చేయుటకు బదులు, మిగుల నికృష్టములగు పేరాశలను పెంపొందించుచుండెనను సత్యమును కాదనువారెవరు?

శ్రామికులు :

యథార్థమునకు సాహుకారు, శ్రామికుడు ఒండొరులకు పోషకులై యున్నారు; ఇరువురును వినియోగదారులకు పోషకులగుదురు. ఈ పోషక సిద్ధాంతము ఏక పక్షముగ నడుచునది కాదు; పోషకత్వమున ఆధిక్యతా సూచనయులేదు. ఇందు ప్రతివాడును రెండవవానిని నిష్కపటముగ నమ్ముకొని, తనక్షేమము రెండవవాని క్షేమమునందు అంతర్గతమై యున్నదని విశ్వసింపవలయును. "మీరు దేవతలను తృప్తి పఱచుడు; దేవతలు మిమ్ము తృప్తిపఱతురు. ఇట్లు ఒండొరులు తృప్తిపఱచుకొనుటచేత, ఇరువురును శ్రేయస్సును గాంతురు." అనిగీత బోధించుచున్నది. జగతిలో దేవతలనెడు జాతి వేఱుగలేదు. సృష్టిశక్తిగలవారే దేవతలు. ఆ దేవతల సృష్టిశక్తిని వినియోగించుచు సమాజమునకు మేలొనగూర్చు సాహుకారు, శ్రామికుడు దేవతలే కాగలరు.

శీలము :

సత్యధర్మశీలమనగా సామాన్యభాషలో 'సత్యమును పలుకవలయును' అనిమాత్రము చెప్పుకొందుము. కాని దానికి వ్యాపకార్థము కలదు. సంకల్పములో సత్యముండవలయును; మాటలో సత్యముండవలయును; చేతలో సత్యముండవలయును. సంపూర్ణముగా ఈసత్యమును సాక్షాత్కారము చేసికొనిన మనుజునకు ఇక తెలిసికొనవలసినదేమియు మిగిలియుండదు. ఏలయన సమస్త జ్ఞానమును సత్యమునందు ఇమిడియే యుండును.

సంకల్పములు :

నాజాగ్రదవస్థయందు నాసంకల్పములును నాఅదుపులో నుండును. నిద్దురలో ఆ అదుపు కొంత తగ్గుననవలెను. ఐనను నాబ్రహ్మచర్యవ్రతము ఈజన్మలోనె పరిపూర్ణము కానోపునని నాయాశ!

తలపులు పూర్తిగ మనయిచ్ఛావశమై యుండువఱకు, పూర్ణబ్రహ్మచర్య మమరనట్లే. ఇచ్ఛకువశమై నడువని సంకల్పము మన మనస్సునకొక రోగమనవలెను. కాబట్టి సంకల్పనిరోధమనగా, మనోనిగ్రహమన్నమాట. మనస్సును నిగ్రహించుట గాలిని గుప్పిట పట్టుటకంటె దుస్తరము. ఐనను అంతర్యామిన దేవుడు గలడు గావున ఆమనోనిగ్రహము సయితము సాధ్యమేసుడీ!

సంఘబహిష్కారము :

సంఘబహిష్కారము ప్రాచీన కాలమునాటి ఆచారము. కులపద్ధతితో పుట్టుకొనివచ్చినది... ప్రతిగ్రామమును

స్వపరిపాలనగలిగి స్వయం పరిపూర్ణముగనుండిన కాలమున సత్ప్రయోజనకారిగ ఉండియుండనోపును. ధర్మచ్యుతివాటిలి నప్పుడు, అరుదుగ ప్రయోగింపబడెడిది. అదొక దండనగ గాక, శిక్షణ విధానముగ, స్వయంప్రాయశ్చిత్తమున కవకాశ ముగ పూర్వఅంగీకారము పడసినది... కాని నేడో, అల్ప సంఖ్యాకులను అధికసంఖ్యాకుల మాటకు లొంగదీయు సాధ నముగా వినియోగించుట ఏ యుద్యమమునకైనను వినాశ కారియే యగును... కొన్ని యెడల బహిష్కృతునకు వైద్య సహాయముకూడ నిరాకరింపబడునట. అట్టి చర్యకును నర హత్యకును వ్యత్యాసము తోచుటలేదు. యుద్ధములో పట్టు వడినశత్రువునకును రోగచికిత్స చేయకుందురే? ... ఎదిరిపక్షము వానినిదూషించుట, అవమానించుట, శాపనార్థములుపెట్టుట, అతి నీచమగు అమానుషక్రూరకార్యమగును. సౌజన్య ముతో వాదనలు జరిపి, ప్రేమతో ప్రోత్సహించి, ఎదిరివానిని తన ధర్మపక్షమునకు త్రిప్పుకొనుటయే నీతి... వాని అధర్మ చర్యయందు తోడ్పడకుండ నుండవచ్చునుగాక!

సంఘ సంస్కరణ:

రాజకీయ చర్యలు లేనిది సంఘ సంస్కరణ అసంభవ మని తేలుటచేతనే, నేను రాజకీయములలో దిగినాను. అటువంటి సంఘ సంస్కరణ, అనగా ఆత్మపారిశుద్ధ్యచర్య, కేవల రాజకీయోద్యమములకన్న నూరురెట్లు నాకు ప్రియతర ధర్మ మని చాటగలను.

సంఘ సేవ :

సంఘసేవ ఆర్భాటములేకుండ నిశ్శబ్దముగ చేయబడు నప్పుడు మిగుల ఫలప్రదముగ జరుగును. అందు నీ ఎడమ చేయి చేయు ఉపకృతి నీ కుడిచేతికి తెలియరానంత నిరాడం బరముగ జరుగవలయును.

సంతాన నిగ్రహము :

సంతాన నిగ్రహముయొక్క ఆవశ్యకతను గురించి భిన్నాభిప్రాయములకు తావేలేదు. యుగాంతరములనుండి పరంపరా వచ్చుచున్న యేకైకవిధానము ఆత్మసంయమనము; అనగా బ్రహ్మచర్యము. దానిని సాధన చేయువారికి తప్పక మేలుగూర్చు అమోఘమగు నివారణోపాయమై యున్నది. సంతాన నివారణకు కృత్రిమోపాయముల కనిపెట్టుటకు మారుగా, ఆత్మనియమనోపాయముల కనుగొని ప్రచారము చేసిరేని, వైద్యవరులు మానవజాతి దీవనలను గడించుకొనిన వారు కాగలరు. కృత్రిమ సాధనలు పాపమును పెంచు సదు పాయముల నిచ్చుకొను దుష్ప్రయోగములేసుడీ. ఆ కృత్రిమ సాధనల వాడుక చేయుటవలని ఫలితార్థము బుద్ధిచాపల్యము. నాడీబలవినాశనమనుట తథ్యము. బ్రహ్మచర్యము అమో ఘమును, పవిత్రమునగు ఏకైక సాధనము. కృత్రిమ సాధనల వలన గర్భధారణను తప్పించుకో జూచుట జాతిని హత్య గావించుటే.

సంపదల వ్యత్యాసము :

ధనికులకు దరిద్రులకు నడుమగల సంపదలందలి పెద్ద వ్యత్యాసము సాగివచ్చు చున్నంతకాలము అహింసపై అధా

రముచేసి పరిపాలన విధానమును సృష్టించుట దుస్సాధ్యము. స్వతంత్ర భారతదేశమున, ఢిల్లీలోని మేడలందు నివసించు వారికిని గుడిసెలలో కాపురముచేయు నిరుపేదలకును మధ్య చూపట్టు భేదము ఒక్కదినము సయితము సహింపబడబోదు. జాతి సంపదయొక్క పెద్దపెద్ద మొత్తములను, తమయొద్ద తాళములువేసి బిగించి పెట్టుకొనియున్న ధనికులు, తమ ఉన్నతస్థానములనుండి దిగి రావలయును; ఆకలికి మాడుచు కట్టుగుడ్డయు కఱవై కనలుచున్న పేదలు వృద్ధికి రావలసి యున్నది. వారినుండి గుంజుకొనిన ధనమును, అధికారమును ప్రజాసామాన్య క్షేమముకొఱకుగాను, బుద్ధి పూర్వకముగా త్యాగము గావింపబడదేని, రక్తపాతముతోగూడిన విప్లవము ఏదియో యొకనాడు చెలరేగక తీరదు. ఆర్థిక సమత్వమును చేకూర్చుటకు నేనేమి చేసితిని?' అని ప్రతియొక్కడును ప్రశ్నించుకో వలయును.

సంస్థాన ప్రభువులు:

వాస్తవముగ ప్రజాసేవకులుగా వర్తించుట సంస్థాన ప్రభువులకు విధి. అన్యులు (బ్రిటిషువారు) కల్పించిన హక్కుల సాహాయ్యమున వారి అధికారములనుసాగింపదగదు. ఆయుధబలమువలన చేకూరిన హక్కులను అండగాగొని వారు తమ ప్రభుత్వమును చెల్లింపరాదు. సేవామూలమునను, హెచ్చు తెలివితేటలు వలనను లభ్యమగు హక్కులను ఆధారము చేసికొని వారు పాలనము చేయువలసియుందురు.

స్వ తం త్ర సం స్థా న ప్ర భు వు లు :

స్వతంత్ర భారతములో బిర్లా రాజ్యముగాని, భోపాలు రాజ్యముగాని ఉండజాలవు. ఉండునదెల్ల పంచాయతీ రాజ్యమే... కాశ్మీరములోని సైన్యాయుతుడగు మహారాజునకు ఏమంత ఆధ్యికత యుండబోదు. అక్కడ అధికసంఖ్యాకులగు మునల్మానులకే హెచ్చుపలుకుబడియుండును. ఇదే సూత్రము హైదరాబాదు, భోపాలు, తిరువాన్కూరు, మైసూరు, బరోడా మొదలగు సంస్థాన ప్రభువులకును అనువర్తించును.

స త్య ము :

మనలోనెల్లరును, చిన్నలు పెద్దలు, స్త్రీలు పురుషులు, ఏమిపనులు చేయుచున్నను తినుచుండనీ, త్రాగుచుండనీ, వేకరుటలాడుచుండనీ, జాగ్రత్స్వప్నములందంతటను, స్వప్న రహితమగు గాఢనిద్రావస్థలో మనము మునిగిపోవువఱకును, పూర్ణసత్యమునే అనుసరించునెడల ఎంత రమ్యముగనుండును! సత్యస్వరూపుడగు భగవంతుడు నామట్టుకు నాకు అగణిత సంపదరాశిగ తోచుచున్నాడు. మనలో ప్రతివానికిని భగవంతుడు అట్టివాడుగ గోచరించునుగాక!

స మ త్వ ము :

ఆర్థిక సమత్వమనగా ప్రతివాడును అక్షరాల ఒక్కే మొత్తమును తీసికొనుటని అర్థముకాదు. నాకు శీతాకాలములో రెండుశాలువలు కావలయును. 'కనుగాంధికి' వచ్చని దుస్తులే అక్కఱలేదు. నాకు మేకపాలు, నారింజపండ్లు మొదలగునవి అవసరము. వానికి సామాన్యపు తిండిచాలును. ఈకారణముచేత మాయిరువురిమధ్య ఆర్థికసమత్వము లేనట్లు

కాదు. ఏనుగునకు చీమకు కన్న ఎన్నిరెట్లో ఆహారము కావలెను. అది అసమతకు నిదర్శనము కాదు.

ఇట్లని, ధనికులకును దరిద్రులకును, భూపతికిని బిచ్చగానికిని మధ్యగల తారతమ్యముల నెవరును సమర్థింప జూడకుంద్రుగాక.

ప్రతివానికిని అవసరముకొలది పోషణ కల్పించుట, వాని సామర్థ్యము కొలది పనిచేయించుట, ఈతీరు దౌర్జన్య రహిత విధానముపైన ఆధారపడి, భారత దేశపు పల్లెలకు అనుగుణ్యమగు 'కమ్యూనిస్టు' ప్రయోగకూటము లేమాఆశ్రమములు.

పేదలగు పల్లెలవారు పాల నుత్పత్తి చేయుదురు. వారి పిల్లలకు పాలు కఱవే. వారు ఆహారోత్పత్తి చేయుదురు. వారికి తిండి కొదువయే. ఇది లజ్జాకరము. ప్రతివానికి పుష్టికరమగు తిండి, నివాసమునకు ఇల్లు, బిడ్డలకు అర్హమగువిద్య, వైద్యసాహాయ్యము అందుబాటులో నుండవలయును. ఇది నా ఆర్థిక సమత్వము.

ఐనను కేవలావసరమునకు మించిన సర్వమును నేను నిషేధించను. పేదల అవసరములు అన్నియు తీరిన వెనుక ఎవరికేని అట్టి అవకాశము ఉండనగును.

సత్యాగ్రహము:

సత్యాగ్రహము సార్వజనీన ప్రయోగార్హమైన ధర్మము. స్వంతకుటుంబమునందు ప్రారంభించి మరే యితర క్షేత్రమునకైనను వ్యాపింపచేయదగును.

సత్యాగ్రహము విజయవంతమగుటకు అవసరములగు నియమములు: (1) సత్యాగ్రహి తనయెదుటి పక్షము నెడల తనహృదయములో ద్వేషము పూనదగదు.

(2) సాధింపబూనిన విషయము యథార్థమైనదిగను, ప్రయోజనకరమైనదిగను ఉండవలయును.

(3) ఆవాంఛితార్థముకొఱకై సత్యాగ్రహి తుదివఱకును కష్టములను సహించుటకు సంసిద్ధుడై స్థిరసంకల్పము గలవాడుగ నుండవలయును.

సత్యాగ్రహము హఠాత్తుగ చేపట్టగల వ్రతముకాదు. ఇతర సౌమ్యతరోపాయముల నన్నింటిని ప్రయోగించిన పిమ్మటగాని సత్యాగ్రహదీక్ష పూనదగదు.

'నిస్సహాయులకు భగవంతుడే సహాయ్యము' అను విశ్వాసముపై నాధారపడియే సత్యాగ్రహోద్యమ మహాసిద్ధాంతము నిర్మాణమైనది. భగవంతుడు నిస్సహాయులగు వారికి సాయపడునె గాని, తామేమో చేయగలమని విశ్వసించువారికి సాయపడడు.

సత్యానుసరణము:

సత్యానుసరణమనగా సత్యమగు భక్తి అన్నమాట. అది భగవంతునికడకు తీసికొని పోవును. ఆ మార్గమునందు పిఱికితనమునకు తావులేదు. అపజయమునకు తావులేదు. మరణమును సయితము అమరజీవనమునకు ద్వారము తెరచు సాధనముగ మార్పుచేయగల రక్షాబంధనమే అది.

సభ్యత్వ ఉద్యోగము:

రాజ్యాంగ నిర్మాణసంఘములకు ఎట్టివారైనను తగుదురని భావించుట, కులముల పరిగణనను మదిలోనుంచుకొనుట పొరబాటగును. ఎన్నికలవలన నేమో గౌరవమువచ్చి పడుననుకొనుట తప్పు. శ్రమపడి అచ్చట పనిచేయుట కర్హుడగువానికి అదొక ఉద్యోగము మాత్రమే. అట్టి ఉద్యోగమున నున్నంతకాలము డబ్బుసంపాదించుకొన నగునని యాశపడుట యింకను తప్పు... ప్రపంచమంతటి రాజ్యాంగ నిర్మాణముల గురించియు, భారతదేశపు విశిష్ట సంస్కృతికి అవసరమగునట్టి శాసనముల గురించియు విజ్ఞానము కలిగి సేవచేయ బూనువారే అట్టిసభలకుబోవ నర్హులగుదురు. ఇతరులు ఆ పదవులు స్వీకరించుట దోషకార్యమే యగును.

సమానత్వము, కమ్యూనిజము

పర్యవసానమునకు కమ్యూనిజము అనగా నేమిటి? అంతరవిభేదములేని సమాజ మన్నమాట. మనమందఱము సాధింపదగిన ఆదర్శమే. కాని బలాత్కారము పొడసూపినంతనే దానినుండి నేను సెలవుదీసికొందును. హెచ్చు, తగ్గు అనుభావమే అనర్థము. ఐనను దౌర్జన్యసాయమున ఆ అనర్థమును తొలగించుటన్న వాకుగిట్టదు.

స్వదేశీ:

మనకు దాపున నున్న పరిసరములనే వినియోగము చేసికొనుచు, వానికే సేవలు చేయుచు, దూరాన నున్న వాని ప్రమేయమును అత్యవసరమున్నగాని పెట్టుకొనజూడని భావమునే స్వదేశీ అందుము.

రాజకీయములందు నా దేశమున పటుగు సంస్థలను ఉపయోగించుకొనుచు, వానియందుగల్లు రుజువైన దోషములను తొలగించుటకై శ్రద్ధతీసికొనుచు, ఆర్థికముగ నాపౌరుగున ఉత్పత్తియగు వస్తువుల నే వాడుకొనుచు, ఆపరిశ్రమలను అభివృద్ధిపరచి శ్రేష్ఠమయినవానిగ జేయుటలో తోడ్పడుచు దేశసేవ చేయుటలో ఉపయోగపడుట నావిధి.

స్వ ధ ర్మ ము :

నిష్కామకర్మగా నీ స్వధర్మమును నీవు నిర్వహింపవలయును. అందుమూలాన నీవెవనికో మేలుచేయుచున్నానను తలంపు పూనతగదు. అది కేవలము నీ విధి.

స్వ రా జ్య ము :

స్వరాజ్యము అక్షరాస్యుల స్వత్తుసొత్తుకాదు. డబ్బుగలవారి స్వంతమును గాదు. స్వరాజ్యమనగా కర్షకునితోసహా యెల్లరకు, కుంటివానికి, గ్రుడ్డివానికి, ఆకలికి అలమటించుచు కూలిచేయువానికి యిట్టిలక్షలాది జనముల కొఱకును ఉపకరింపవలయును. అందలి పాలనాధికారము వీరందటి అదుపులో నుండవలయును.

స్వరాజ్యమనగా తనను తాను అదుపులో నుంచుకొనుటని నిజమగు అర్థము. ఎవడు నీతిధర్మములను అనువర్తించునో, ఎవడు సత్యమును విడనాడడో, ఎవడు మోసముచేయ జూడడో, ఎవడు భార్యయెడను, సంతానమునెడను, తల్లిదండ్రులయెడను, పొరుగువారియెడను, సేవకులయెడను తన విధుల నిర్వహించునో అట్టివాడుమాత్రమే తనను తాను

అదుపుచేసికో గలవాడగును. అట్టివాడెచ్చోటనున్ననుసరియే. స్వరాజ్యము ననుభవించు వాడే యగును.

సాధన సాధ్యములు :

"ఏమైనను సాధనలు సాధనలు మాత్రమేగా ?" అనుచుందురు. "ఎందుకైనను, సాధనలే సర్వాధారముగదా?" అని నేనందును. సాధన సాధ్యముల వేఱుపఱచు గోడలేదు. సృష్టికర్త సాధనల మీాదమాత్రమే మనకధికారము నిడియున్నాడు; (అదియు మిగుల పరిమితముగనే); సాధ్యముపైన నిసుమంతయు నిడియుండలేదు. ఆ సాధ్యప్రాప్తి సాధనల నిష్పత్తి ననుసరించియుండును.

అనుకూలముకొలది స్థిరత్వము చూపువాని శ్రద్ధ అల్పమైనది. ప్రతికూల దశలందును ప్రకటితమగు ధృతిమాత్రమే యథార్థమగునది.

సాహాయ నిరాకరణ :

సాహాయనిరాకరణమనిన పరిపాలనను స్తంభింపజేయుటని యెన్నడును చెప్పియుండలేదు. దాని ప్రధాన లక్ష్యము ఆత్మపవిత్రీకరణమే. ప్రజల అవినీతిని, దుర్బలతను ఆధారము చేసికొని బ్రతుకు దొరతనము స్తంభించిపోవుట దాని ప్రప్రథమ ఫలము.

దానిమూలమున ప్రజలు తమశక్తిసామర్థ్యములను గుర్తింపజాలుదురు. క్రమశిక్షణము, ఆత్మనిగ్రహము, సమిష్టి కార్యాచరణము, దౌర్జన్యరాహిత్యము, సంఘటనాచతురత, అనువానిని అలవఱచుకొందురు.

కుటిల కల్మష రహస్యోపాయములచేత మీరొక మహా జాతిని పరిపూర్ణాన్నత్యమునకు దీసికొని రాజాలరు; పగటివేళ నిండు వెలుతురులో మీయుద్యమ సన్నాహములను ధైర్యముతో సాగించుటవలన, నీతిమాలిన రహస్యపు పోలీసుశాఖ చర్యలు ఎందును కొఱగానివై పోవును.

సాహాయనిరాకరణోద్యమము మనుష్యులకు వ్యతిరేకముగ సాగింపబడునది కాదు; అది దుష్టశాసనములకు వ్యతిరేకముగ సాగించునది. అది గవర్నరులకు విరుద్ధముగ నడుపబడునది కాదు; అది వారు పాలించు విధానములకు వ్యతిరేకముగ నడుపబడునది. సాహాయ నిరాకరణ శిబిరములకును, రహస్యమగునట్టిగాని, బహిరంగమగునట్టిగాని రాజకీయతంత్రములకు నెంతమాత్రము సంబంధములేదు. ఈయుద్యమము ఆంగ్లులను దేశమునుండి తోలివేయుట కొరకేర్పడినది కాదు; అదిమన నెత్తిపై మోపబడిన పరిపాలనా విధానమును మార్చుటకో, అది వీలుపడనియెడల, దానిని పరిమార్చుటకో ఉద్దేశింపబడినది.

నాసాహాయనిరాకరణధర్మము (అనేకులు భారత స్త్రీలను, బిడ్డలను, పురుషులను హింసించి, వధలు సయితము చేయించిన) జనరలు డయరు, మైకేలుఒడయరువంటివారి యెడ సయితము మిత్రభావము చూపుటకు అడ్డమురాదు. అదియెవరికిని కీడుచేయునది కాదు. అదిదుష్టవిధానముతోడను, పాపముతోడను సాహాయ నిరాకరణము చేయునే గాని పాపకర్మునితోడ కాదు.

పాపమును ఏవగించుకొనుము. పాపిని దయచూడుము.

స్వాతంత్ర్యము :

నరునకు తన స్వాతంత్ర్యమును ఎట్లు వినియోగము చేసికొనుటో నిర్ణయించుకొను స్వేచ్ఛయున్నటులనే, అనగా అట్టి అర్థముననే 'నరుడు తన గతికి తానె నిర్ణయకర్త' యగుచున్నాడు.

స్థిరత :

మన యుద్యమములు రెప్పపాటు కాలములో రూపు మాసిపోగలవు. అంతటి వేగముతోడనే, మనకు తెలియకుండనే, మనము మన ఉద్యమములను విడిచిపెట్టి పోవలసినవారమగుదుము. ఐనను మనము భగవంతునికొఱకును, వాని ఉద్యమముల కొఱకును సేవ చేయు వారమగుదుమేని, పర్వతముల బోలు సుస్థిరులముగా నెంచుకో దగును.

సేవ :

నిరుపేదలతో ఐక్యభావమంది వారికి సేవయొనర్పని వాడు ఆత్మసాక్షాత్కారమును పడయుజాలడు.

శరీరము సేవార్థమే గాని భోగార్థము కాదు. నిస్సంగ భావముతో చేయబడు కుటుంబ సేవ జాతీయసేవగా పరిణమింపనగును.

సాక్షాత్కారము :

సాక్షాత్కారము వాంఛించుచున్నాను. అతడు సత్యస్వరూపుడని యెఱుగుదును. ఆతని సాక్షాత్కరింప జేసికొను సాధనము దౌర్జన్యరాహిత్యము; అనగా అహింస.

గ్రామప్రజలసేవవలన నా ఆత్మ సాక్షాత్కారమును సిద్ధింపజేసికొనుచు, ఇతరుల కెవరికోగాక, నాకు నేనే సేవ జేసికొనుచున్నాను. సాంఘికమైనను, రాజకీయమైనను, ఆధ్యాత్మికమైనను నరుని కర్మలన్నియు తుదకు పరమాత్మ దర్శనము కొరకైయే సాగింపబడవలసియున్నవి. భగవంతుని వాని సృష్టియందు సాక్షాత్కారము చేసికొను దృష్టితో, ఆ సృష్టితో ఐక్యానుభూతిని పొందుటయే, భగవంతుని దర్శించుటకు నరునికిగల ఏకైకమార్గము.

సైనిక శిక్షణ :

యుద్ధసైనికులకువలెనే, శిక్షణలు, డ్రిల్లు, సమిష్టిఆట పాటలు, జెండాలు, సిగ్నలులు వంటివి ఉండవచ్చును. కాని అహింసా సైనికులకు అచంచల భగవద్భక్తి, శాంతి, తమ నాయకునియెడ అకుంఠితమగు విధేయత, వివిధశాఖల మధ్య ఆంతరంగిక, బహిరంగిక సంపూర్ణ సహకారము ఉండి తీరవలయును.

ఇండియా, యింగ్లాండులవంటి దేశములు పూర్ణముగ సైనిక పటుత్వమును నిలువబెట్టుకొనుచును, సాత్విక నిరోధ ప్రయోగమునుచేసి పరీక్షించుదమనుట ఎట్టి స్థితియందును పొసగునది కాదు.

సోషలిజం :

నాకును జవహర్‌లాలుకును, మధ్య సోషలిజమును గురించి విభేదములు గలవా? అని ప్రశ్నింతురు. ఆయన 'సిద్ధి' పక్షమున ప్రాధాన్యత నిచ్చును. నేను 'సాధన' పక్షమున ప్రాధాన్యత చూపుదును. నాకు అహింస అత్యధిక

ప్రధానమైనది. ఆయనకు అహింసయందు ఆదరమున్నను సోషలిజమును సాధించుట యితర మార్గములందు సాధ్యపడనిచో హింస ఆయనకు త్యాజ్యము కాదు. నా అహింసా ప్రాధాన్యత ధర్మసంబంధమైనది; ఏసందర్భముననను విడువదగినది కాదు. స్వాతంత్ర్యము అహింసాద్వారమున సాధ్యపడని యెడల నేనద్దానిని కోరుకొనను. అట్టిది యథార్థమౌ స్వాతంత్ర్యమే కాదందును.

భారతదేశమున ఎవరును సోషలిస్టుదీక్ష వహించుటకు పూర్వమే నేను సోషలిస్టునైతినని చెప్పగలను. అహింసా ధర్మమునుగూర్చిన నావిశ్వాసమే అందుకు మూలకారణము.

సౌధములు :

భారతదేశమున మనకండ్లబడు ప్రతిసౌధమును దేశ సౌభాగ్యమునకు నిదర్శనము కాదు. సక్రమముగ ఆదరింపక కోటానుకోట్ల పేదకూలిజనులయెడ గావించిన అన్యాయముచే చేకూరిన ధనమును చూచుకొని కులుకు కొలదిమంది యొక్క నిర్దాక్షిణ్యమునకు చిహ్నమగును.

స్త్రీ :

స్త్రీలు పురుషులను అనుకరించుట వలనగాని, వారితో పోటీలు పడుటవలనగాని, ప్రపంచమునకు తమవంతు మేలును చేకూర్పజాలరు. అట్టిపోటీలవలన స్త్రీ తానుపొందవలసిన ఉన్నతిని సాధింపజాలదు. స్త్రీ తనప్రస్తుతపు హీనస్థితిని గుఱించిన యథార్థమును తెలిసికొనుటకు ఆమె యీనాటి చదువులను, ఉద్యోగములను పొందుట అనవసరము. తనహీనస్థితిని గుర్తించుటకు, దానిని నివారించుకొని తనసుద్ధరించు

కొనుటకు ఉచితమగు ప్రబోధమును పొందుట అవసరము.

స్త్రీ పురుషునితో సమానముగా బుద్ధి శక్తిని కలిగి యున్నది. వానిచర్యలన్నింటను ప్రత్యంశమునను వానితో సహకరించుటకు అధికారము కలిగియున్నది. వానితోపాటు స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యములను అనుభవించుటకు పూర్ణమగు అర్హతకలిగియున్నది. పురుషుడు తనక్షేత్రములో నెట్లో, స్త్రీయు తనక్షేత్రములో ఉత్తమస్థానము నాక్రమింపవలయును.

గృహము వెలుపల జరుగు కార్యములందు పురుషునిదే ప్రధాన స్థానము... గృహము పూర్తిగ స్త్రీయొక్క ధర్మ క్షేత్రము. బిడ్డలను పెంచుటనుగురించియు, వారికి ఉచిత శిక్షణ గఱపుటనుగురించియు స్త్రీకి పురుషునికంటె హెచ్చు విజ్ఞానము అవసరము.

స్త్రీకిగాని, పురుషునికిగాని నేర్పుబోధనాంశముల నిర్ణ యించుపట్ల విచక్షణతో ఈ సూత్రములను దృష్టిలో నుంచు కొనవలయును.

భావిసంతతివారినిపోషించువారు స్త్రీలే గాన, భారత దేశ భవితవ్యము మీపాదములపై నాధారపడియున్నది. భారతశిశు వులను నిరాడంబరులుగను, భగవద్భక్తిపూర్ణులుగను, సాహస వంతులుగను నగు స్త్రీపురుష గణముగా సాకగలవారు స్త్రీలే.

ప్రపంచములో మీావంతుమీారు చెల్లింపజూతురేని, పురుషుని మెప్పునిమిత్తము మీారు అలంకరించుటకు ఒడంబడ కుడు. పురుషులకు దాసీలై పోవ నొడంబడకుడు. సింగారించు కొనన నిరాకరించుడు. సువాసన తైలములకును, లవండరు నీళ్ల కును పర్వులిడకుడు. మీారు సువాసనలు వెదజల్లజూతురేని

అవి మీహృదయములందేగలవు. వాని ద్వారమున మీరు పురుషులనేగాదు, మానవలోకమంతటిని అలరింపగల్గుదురు. అయ్యది మీనైసర్గిక సంపద.

స్త్రీ స మ ర్థ న :

వేలకొలది స్త్రీలు నిర్భయముగా కల్లు దుకాణములకడ నిలిచి త్రాగుబోతుల నెందఱినో బ్రతిమాలి జయప్రదముగా వారిని నివారింపగల్గిరి. తామైచ్ఛికముగాపూనుకొనిన యీయుద్యమనిర్వహణమునందు త్రాగుబోతుల తిట్లను, కొన్నిసమయములందు వారిచే దెబ్బలను సయితము వారు భరించిరి. కల్లుదుకాణములవద్ద పికెటింగ్ చేసిన నేరమునకై వందలాదిస్త్రీలు జైళ్లకు పోయియుండిరి.

హ రి జ ను లు :

ఎన్నియుగములనుండియో సవర్ణప్రజలు, స్త్రీలును, పురుషులును హరిజనులను హింసించియున్నారు. మనమీనాడు ఇడుమల గుడుచుచుంటిమన మనము హరిజనులయెడ గావించియున్న అపరాధము అందుకు కారణమని నానమ్మకము. కాబట్టి మీహృదయములనుండి అస్పృశ్యతా పిశాచమును పారద్రోలుడని మిమ్మును నేను వేడుకొనుచున్నాడను.

హ రి జ న సే వ :

మన కీనాడు మతమనిన ఆహార పానీయములంగూర్చిన కొన్ని పట్టుదలలు, ఉచ్చనీచ భావములు తప్ప వేఱేమియు లేకుండ పోయినది. జననమును, ఆచారమును ఉచ్చనీచ దశలను నిర్ణయింప జాలవు. శీల మొక్కటియే అట్టి నిర్ణయమునకు ఆధారము. మీరు హరిజనులతో మైత్రి సలిపి, వారి